

इसे बेचा नहीं जा सकता

اللغة النيبالية

नेपाली भाषा

पैगम्बर को जीवनी को एक उपयोगी सारांश

ﷺ

मुहम्मद सरहान

नबी मुहम्मद ﷺको उपयोगी एवम् संक्षिप्त जीवनी

नबी मुहम्मद ﷺको उपयोगी एवम् संक्षिप्त जीवनी

المختصر المفيد لسيرة النبي ﷺ

लेखक:

हैसम बिन मुहम्मद सरहान

पूर्व शिक्षक अल-हरम शिक्षण संस्थान, मस्जिद -ए- नबवी

व महा प्रबंधक "अत्तासीलुल इल्मी डॉट कॉम"

www.alsarhaan.com

غفر الله له ولوالديه وللمن أعانه على إخراج هذا الكتاب

अल्लाह हाम्रो शैख, उहाँको आमा बुवा तथा जसले यो किताबको पूर्णरूप दिनुमा
उहाँको सहायता गर्नुभयो, सबैलाई क्षमा गरून्।

नेपाली अनुवाद

अब्दुल करीम बिस्मिल्लाह मदनी

[पूर्व छात्र इस्लामिक यूनिवर्सिटी मदीना मुनव्वरा साउदी अरब]

सबै अधिकार सुरक्षित छन्।

त्यो बाहेक जसले लेखकको पुनरावलोकन पश्चात सित्तैमा बाँडिने हेतु यसको
अनुवाद अथवा प्रिंट गर्न चाह्यो।

निम्नलिखित ईमेल मार्फत संपर्क गर्नुहोस्:

islamtorrent@gmail.com

akareemsalafi@gmail.com

दुई शब्द

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسوله الكريم وعلى أهله وأصحابه أجمعين أما بعد:

यस पुस्तकमा नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको जन्म देखि मृत्यु सम्मका कुराहरु एकत्रित गरिएको छ, र यसलाई झन सजिलो बनाउने प्रयास पनि गरिएको छ, साथै उहाँको जीवनको समस्त कुराहरु माथि कुरआन र हदिसबाट सत्य कुरा पत्ता लगाएर लेखिएको छ।

यो किताब शैख हैसम सरहानको प्रख्यात पुस्तक “अल मुख्तसरुल मुफीद लि सीरतिन्नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको संक्षिप्त एवम् सरल नेपाली अनुवाद हो। यो किताब अर्बी र उर्दू नपढेका भाइबहिनीहरूको लागि हाम्रो नबीको जीवनकालको बारेमा जानकारी हेतु निकै ठुलो योगदान पुर्याउने विश्वास लिएको छु। यो किताब हरेक नेपालीहरूको लागि र विशेष गरी पहाडी भेगमा बसोबास गर्ने नेपाली मुसलमानहरूको लागि धेरै लाभदायक हुने अपेक्षा गरेको छु। किनभने हाम्रो देशको पहाडी क्षेत्रका मुसलमानहरू हाम्रो नबीको जीवनीबाट अपरिचित छन्। अर्बी भाषा बुझ्न उनीहरूलाई झन अठयारो छ, त्यसले गर्दा मैले यस पुस्तकलाई आफ्नो राष्ट्रिय भाषा नेपालीमा अनुवाद गरेको छु जसबाट नेपाली भाषा जान्ने सबै जनाले लाभ उठाउने अठोट गरेको छु।

म लाई आशा छ कि यो किताब हाम्रा नेपाली मुसलमान दाजुभाइ, दिदी बहिनी तथा छात्र छात्राहरुका अध्ययनका लागि अति लाभदायक सिद्ध हुनेछ। पाठक वर्ग र शिक्षित महानुभावहरु यसको सम्मान र कदर गर्नेछन्। साथै यस किताबमा केही त्रुटि देखा परेमा निम्न ठेगानामा सम्पर्क गरेर त्यसबाट हामीलाई अवगत गराएमा तपाईंको आभारी हुनेछु।

अन्तमा अल्लाह सित प्रार्थना र विनती गर्दछु कि मेरो यस सानो कार्य एवम् प्रयासलाई सफल पारून र यसको माध्यमबाट मुसलमानहरूलाई नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको संक्षिप्त जीवनी बारे जानकारी प्राप्त होस्।

अनुवादक

अब्दुल करीम बिस्मिल्लाह मदनी

यशोधरा गाउँपालिका वडा नम्बर-०५ बैदौली

जिल्ला: कपिलवस्तु, नेपाल

Email: akareemsalafi@gmail.com

प्राक्कथन

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا،
مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ،
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، أَمَّا بَعْدُ.

यहाँ केही वाक्यहरू छन्, जसको जानकारी हुनु हरेक व्यक्ति को लागि आवश्यक छ जो नबी सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम को जीवनी र उहाँको रहन सहन बारे जान्नको लागि इच्छुक छ, इब्नुल कैयिम रहिमहुल्लाह भन्नु हुन्छ: (जब लोक एवं परलोकमा मानिसको सौभाग्य नबी सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमको सीरत व मार्गदर्शन सित जोडिएको छ, अतः हरेक व्यक्ति माथि अनिवार्य छ कि त्यो उहाँको शुभचिंतक होस्, र आफ्नो मुक्ति व सौभाग्य चाहन्छ भने नबीको जीवनी तथा सीरतको विषयमा ज्ञान अर्जित गरोस् ताकि त्यो अनपढ व अज्ञानीहरूको पंक्तिबाट निस्किएर उहाँको अनुयायीहरूको संगठन तथा समूहमा समावेश होस्, र यस विषयमा मानिसहरू अनेक प्रकारका छन्, केही गर्ने वालाहरू, केही अत्याधिक गर्ने वालाहरू एवं केही एकदमै वंचित नै छन्, र फज़ल (कृपा) चाहि अल्लाहको छ।

म सर्वशक्तिमान ईश्वर सित प्रार्थना गर्दै छु कि मलाई तथा तपाईंलाई आफ्नो नबी सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम सित प्रेम गर्ने वाला बनाऊ र जसको आदेश दिनु भयो त्यसको आदेशपालन तथा जसबाट रोक्नु भयो त्योबाट रोक्ने आशीर्वाद देऊ, हे अल्लाह मुहम्मद र मुहम्मद का परिवारहरू माथि दरूद व रहमत नाज़िल (अवतरित) गर जसरी तिमीले इब्राहीम र उहाँको परिवारहरू माथि रहमत नाज़िल गर्नुभयो, हे अल्लाह तिमी मुहम्मद र मुहम्मदको परिवारहरू माथि बरकत (आशीर्वाद) नाज़िल गर जसरी तिमीले इब्राहीम र इब्राहीमको परिवारहरू माथि नाज़िल गर्नुभयो, निःसंदेह तिमी प्रशंसा योग्य र महान कृपालु एवं महिमावान छौ।

विषय-वस्तु

दुई शब्द-----	3
प्राक्कथन-----	4
नबी मुहम्मदﷺका गुणहरू-----	7
प्रथम परीक्षा-----	16
नबी मुहम्मदﷺको सीरत व जीवनी-----	19
दोश्रो परीक्षा-----	27
नबी मुहम्मदﷺका विशेषताहरू-----	32
नबी मुहम्मदﷺकी पत्नी व नातेदारहरू-----	35
नबूवत पूर्व नबीको जीवनी-----	43
प्रकाशनाको आरम्भ-----	46
मक्की जीवनकाल-----	51
मदनी जीवनकाल-----	57
गज़वाहरुको सारांश-----	68
नबीको रोग एवम् मृत्यु-----	69
समाप्ति-----	71
तेश्रो परीक्षा-----	72

पहिलो पाठः

मुहम्मद ﷺ को जीवन चरित्र, स्वभाव एवम् गुणहरू

नबी मुहम्मद ﷺ को स्वभाव एवम् गुणहरू

नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको अनुवांशिक क्रमः

मुहम्मद पुत्र अब्दुल्लाह पुत्र अब्दुल मुत्तलिब पुत्र हाशिम पुत्र अब्दे मनाफ़ पुत्र कूसैय पुत्र केलाब पुत्र मुरा पुत्र काब पुत्र लुएय्य पुत्र गालिब पुत्र फिह पुत्र मालिक पुत्र अन-नन्न पुत्र किनाना पुत्र खुज़ैमा पुत्र मुदरिका पुत्र इलियास पुत्र मुजर पुत्र नज़ार पुत्र मअद्द पुत्र अदनान, तथा अदनान ईश्वरको बाटोमा बलिदान गरिएको इस्माईल पुत्र इब्राहीम अलैहिस्सलामको संतान मध्येका हुन्।

मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि वसल्लमयस पृथ्वीको सबैभन्दा उच्च कुल एवं वंश सित सम्बन्ध राख्दै थिए, तथा हदीसमा आएको छ हिरकल-रोमको राजाले अबु सुफियान सित भनेको थियो-“मैले तिमी सित उसको वंश बारे सोधेका थिए, तब तिमीले भनेका थिए कि उनी तिमी मध्ये सबै भन्दा उच्च कुल सित सम्बन्ध राख्छन्, पैगम्बर यस्तो नै हुन्छन् जुन आफ्नो समुदायको सबैभन्दा उच्च कुल सित सम्बन्ध राख्दैछन्”।

नबी ﷺको चयनः नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि वसल्लमले भन्नुभयो-“ईश्वरले इस्माईलको संतान मध्ये किनानालाई रोज्यो र किनाना मध्ये कुरैशलाई रोज्यो र कुरैश मध्ये बनू हाशिमको चयन भयो र बनू हाशिम मध्ये ईश्वरले म लाई रोज्नु भयो”।

नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि वसल्लमको नाम व उपनामहरूः

यो सबै विशेषण हुन, नाम मात्र होइनन् जुन मात्र पहिचानको लाभ दिन्छन्, बरु उहाँको विद्यमान गुणहरू र विशेषताहरूको यौगिकबाट निस्केका नाम हुन्, जुन उहाँको लागि पूर्ण र प्रशंसा योग्य हुन्छन्, त्योबाट केहि नामहरू निम्नलिखित छन्।

१-मुहम्मदः यो हाम्रो नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि वसल्लमको सुप्रसिद्ध नाम हो, र यसै नाम द्वारा उहाँको तौरातमा स्पष्ट रूपमा बयान गरिएको छ, र यसको अर्थ हो-“अनेक गुणहरूले सुसज्जित जुनबाट प्रशंसा एवं सराहना गरिन्छ।

२-अहमद: ईश्वरको रचनामा सर्वाधिक प्रशंसनीय, उहाँको अनेक गुणहरूको कारणले आकाशवासी, धरतीवासी तथा समस्त लोक एवम् प्रलोकवासी पनि उहाँको प्रशंसा गर्छन्, यसै नामबाट ईसा अलैहिस्सलामले उहाँका नामाकरण गर्नु भयो।

३-अल्-मुतावकिल: यो नाम द्वारा उहाँको नामकरण गर्नुको मुख्य कारण यो हो कि धर्मको स्थापना एवम् त्यसको प्रचार प्रसार गर्ने क्रममा ईश्वर माथि यस्तो विश्वास व भरोसा गर्थे कि उहाँको जस्तो भरोसा कोही पनि गर्न सक्दैनथे।

४-अल्-माही: जसबाट ईश्वरले अधर्मलाई नष्ट गर्छ, र जसरी हाम्रो नबी मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमले अधर्मलाई नष्ट गर्नु भयो कसैले पनि उहाँ जस्तो गर्नु भएन।

४-अल्-हाशिर: जसको खुट्टा मुनि मानिसहरू जम्माहुनेछन्, मानौ उहाँ यस कारण पठाइएका थिए कि मानिसहरूलाई महा प्रलय पश्चात जम्मा गरिनेछ।

५-अल्-आकिब: जस पछाडि कुनै नबी छैनन्, अर्थात् उहाँ नबीहरूको श्रृंखलालाई समाप्त गरी मुहर लगाउने वाला हुन्।

६-अल्-मुकप्फी: जो आफ्नो पुर्खाहरूको पद चिन्हको अनुसरण गर्छ, अर्थात् ईश्वरले उहाँलाई भूतपूर्व पैगम्बरहरूको पद चिन्हहरूको अनुसरण हेतु अवतरित गर्नु भयो।

७-नबीयुत्-तौबा: जसको द्वारा ईश्वरले समस्त धरती वासीहरूको लागि प्रायश्चित्त(तौबा)को ढोका खोल्नु भयो, र मानिसहरूको यति ठूलो मात्रामा प्रायश्चित्त स्वीकार गर्नुभयो जसको उदाहरण पाइदैन, तथा पैगम्बर मुहम्मद ﷺको अवस्था यस्तो थियो कि उहाँ मानिसहरू मध्ये सबै भन्दा धेरै प्रायश्चित्त र क्षमायाचना गरिने वाला थिए।

८-नबीय्युल-मलहमा: जुन ईश्वरका शत्रुहरूको विरुद्ध युद्ध गर्ने हेतु पठाइएका थिए जुन प्रकारको युद्ध(जिहाद) मुहम्मद ﷺ र उहाँको समुदायले गरे, त्यस प्रकारको युद्ध कुनै पनि नबी र उहाँको समुदायले गरेनन्, र महायुद्धहरू जुन हाम्रो नबी मुहम्मद को जीवनकालमा घटेका छन् त्यसको उदाहरण उहाँ भन्दा अघि पाइदैन।

९-नबीय्युर्रहमत: जसलाई ईश्वरले समस्त संसारवासीहरूको लागि दया (रहमत) बनाएर पठाएका थिए, अतः उहाँकै द्वारा ईश्वरले पृथ्वीमा बसेका समस्त मानवजाति माथि कृपा गरे, विश्वासीहरूले यसको एउटा ठूलो भाग

पाए, तथा अधर्मीहरू मध्ये अह्नेकिताब त्यसको छत्र-छांयामा बसे,र त्यसका सन्धि एवम् वचनको अंतर्गत जीवनयापन गरे।

१०-अल्-फातेह : जसको द्वारा ईश्वरले संकीर्ण हिदायतको ढोकाहरू पूर्ण रुपमा खोल्नु भयो,तथा उहाँको द्वारा अन्धो आंखा,बहिरो कान र बन्द भएको मुटुहरुलाई खोल्नु भयो, उहाँको हातबाट अधर्मीहरूको नगर माथि जीत दियो, उहाँको द्वारा नै स्वर्गको ढोका खुलिनेछ,तथा उहाँको द्वारा नै ईश्वरले लाभदायक ज्ञान एवम् सत्कर्म(नेक अमल)को ढोकाहरू खोलिनु भयो।

११-अल्-अमीन: यस नामको सबै भन्दा सर्वाधिक योग्य हाम्रो नबी मुहम्मद नै हुन्, उहाँ ईश्वरको धर्म एवम् आकाशवाणी (वह्य) को विश्वासपात्र(अमीन) हुन्, उहाँ आकाश र धरतीमा भएका समस्त वस्तुहरूको विश्वासपात्र हुन्, यसैले गर्दा कुरैशका अधर्मीहरूले रसूल हुनु भन्दा अघि उनीहरूले उहाँको नाम अमीन राखेका थिए।

१२-बशीर: जसले आज्ञापालन गर्यो उसलाई उसको पूण्य तथा पूण्यको शुभसूचना दिने र जसले अवज्ञा गर्यो उसलाई दंड र दंडको चेतावनी दिने वाला उहाँ नै हुन्।

१३-आदमको संतानको सरदार: पैगम्बर मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो:“म प्रलयको दिन नबीहरूको सरदार हुनेछु तर यसमा अभिमान गर्ने कुनै कुरो छैन” ।

१४-अस्-सिराज,अल्-मुनीर: जुन नबलेको दीप तथा प्रकाश फैलाउने वाला हुन्, अति ज्वलनशील(वहहाज) को विपरीत यसमा एक प्रकारको बाल्ने अर्थ पाइन्छ।

“संक्षिप्त रूपमा मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमका गुणहरू”

उहाँ ईश्वरका भक्त हुन्, र भक्तिको अति विशिष्ट स्थानमा विराजमान छन्, किनभने उहाँ भक्तिको सबै मापदण्डमा पूर्ण रुपमा खरा उत्रिन्थे।

हाम्रो नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले आफ्नो बारेमा पूर्ण रुपमा जानकारी दिदै भनेका थिए- “म मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम ईश्वरका भक्त र त्यसको संदेश्टा हुं,म यो चाहिँदैन कि तिमीहरू म लाई त्यो स्थान भन्दा माथि उठाउनुहोस् जहाँ ईश्वरले म लाई स्थापित गरेको छ।

उहाँको शारीरिक रचना होस्, अथवा आचरण व स्वभावको कुरा होस्, उहाँ हरेक आधारमा सर्वोत्तम पुरुष थिए, अल्लाहको भनाई छ: र हे नबी ! निश्चय नै तिमि नैतिकताको उच्च शिखरमा छौ।(कलम:४)

र आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि”उहाँको शिष्टाचार त्यही हुन, जुन कुरआनमा छ”। उहाँ त्यसै अनुसार कर्म गर्दै थिए, त्यसको सीमा कदापि पार गर्दैनथे, ईश्वरको प्रसन्नताले प्रसन्न र अप्रसन्नताले अप्रसन्न हुन्थे।

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नु भयो: ईश्वरले म लाई आफ्नो घनिष्ठ मित्र (खलील) बनाएको छ, जसरी इब्राहीम अलैहिस्सलामलाई आफ्नो घनिष्ठ मित्र बनाएको थियो।

मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको शारीरिक रचना व गुणहरू

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको पवित्र शरीर: हज़रत अनस रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम फूलको रंग जस्तै थिए, अर्थात् गोरो जसमा गुलाबी रङको मिश्रण हो, उहाँको पसिना मोती जस्तो थियो, उहाँ अगाडि तिर झुकेर हिँड्दै थिए, तथा मैले कुनै दीबाज(जुन रेशमको अति उत्तम एवम् उन्नत प्रकार हो) र हरीर(सामान्य रेशम)लाई छोएको छैन जुन मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको हत्केला भन्दा बढी कोमल होस्, न त मैले कुनै मुश्क वा अम्बरको सुगन्ध पाएँ जुन हाम्रो नबीको शरीरको सुगन्ध भन्दा अधिक सुगन्धित होस्।

उहाँको कद काठी र हुलिया : बरा बिन आजिब रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम मध्यम कदका थिए, उहाँको छाती फराकिलो थियो, उहाँको कपाल कानको बाली सम्म थियो, मैले उहाँलाई कदापि रातो लुगा लगाएको हेरेको छैन, उहाँ भन्दा सुन्दर मैले कुनै वस्तु हेरेको छैन।

उहाँको मुख आकृति: काब बिन मालिक रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: जब मैले नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई सलाम गरेँ खुशीले उहाँको अनुहार चम्किलो थियो, खुशीको बेलामा एकदमै उहाँको अनुहार चम्किलो हुन्थ्यो, मानौँ चन्द्रमाको एउटा टुक्रा हो, र हामीहरू उहाँको यस अवस्थालाई बुझी हाल्थे। र बरा रजियल्लाहो अन्हो सित सोधियो कि: के नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको मुख तरवार समान थियो? उहाँले भन्नुभयो: होइन, बरु चंद्रमा समान थियो।

उहाँको कपाल: अनस बिन मालिक रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमका हातहरू एकदम भरेका थिए, मैले उहाँको पछि कसैको हात हेरेको छैन, र उहाँको कपाल सीधा र लामो

थिए, घुम्रिएका थिएन, अर्थात् उहाँको कपाल सीधा थिए,जटाको समान व तेर्सो थिएन,नत्र एकदम सीधा थिए।

उहाँको आंखा: जाबिर बिन समुरा रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: उहाँको मुख फराकिलो (जलीअ) थियो,र आंखाको सेतो भागमा लालिमा थियो, र उहाँको हील थोरै मासु भएको र हलुको थियो।

उहाँको पसिना: अनस बिन मालिक रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम हामीकहाँ आए र दिउँसो हामीकहाँ अलिकति सुत्नु भयो,अनि उहाँको शरीर सित पसिना निस्कन थाल्यो, मेरो आमा एउटा बोटल लिएर आइन्,तथा त्यो पसिनालाई जम्मा गर्न थालिन्, अर्थात् पसिनालाई बोटलमा एकत्र गर्न थालिन्,जब उहाँ निद्राबाट उठेर सोध्नु भयो:हे उम्मे सुलैमान !के गरी राख्नु भएछ?उनी जवाफ दिईन् कि हामी हजुरको पसिना इत्रमा हाल्छौ त्यसबाट त्यो झन सुगन्धित भई हाल्छ,तपाईंको पसिनाको वासना सबैभन्दा बढी सुगन्धित छ।

नबूवतको मुहर: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको दुबै कांधको बीचमा नबूवतको मुहर लागेको थियो, जुन उहाँको शरीरमा कोठी(तिल) समान एकदमै स्पष्ट थियो।

जाबिर बिन समुरा रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि:मैले नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको कांध नजिकै परेवाको अंडा जस्तै नबूवतको मूहर छापेको देखें, जुन उहाँको शरीर सरह थियो।

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको आचरण एवम् स्वभाव

उहाँका साथीहरुको उहाँको आदर-सम्मान गर्नु:अम्र बिन आस रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: मेरो निकट नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम भन्दा अधिक प्रिय कोही पनि थिएनन्,न त मेरो दृष्टिमा उहाँ भन्दा बढी कसैको आदर थियो, उहाँको आदरको यो हाल थियो कि उहाँलाई आंखा भरी हेर्न सक्दैनथे,यदि उहाँ म सित भन्नुहुन्थ्यो कि मेरो हुलिया बयान गर्नु,त्यो मेरो लागि असंभव थियो किनभने मैले उहाँलाई कहिले पनि नजर भरी हेरेको थिएन।

हुदैबियाको दिन उरवा बिन मसऊद शक्फीले कुरैशको समक्ष नबीको बारेमा व्यहोरा दिदै भनेका थिए”अल्लाहको कसम मैले कुनै राजा महाराजालाई हेरेको थिएन कि उसको जनता उसलाई यति आदर गर्छन् जति मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमका साथीहरु उहाँको आदर-सम्मान गर्छन्, अल्लाहको कसम यदि उहाँ खकार्दै छन भने त्यो खकार उहाँको साथीहरु मध्ये कसैको हातमा खस्छ, जसलाई

उनीहरू आफ्नो अनुहार अथवा शरीरमा माड्दै छन्, जब उहाँ कुनै आदेश दिन्छन् उनीहरू अति शीघ्र त्यसको पालना गर्नको लागि दगुर्दै आउँछन्, जब उहाँ वुजू गर्छन् त्यो पानी लिनको लागि एक आपसमा मारामारी गर्छन्, जब उहाँ कुरा गर्छन् उनीहरू आफ्नो आवाज सानो पार्छन्, उहाँको आदर-सम्मानमा पूर्ण रूपमा उहाँको अनुहार लाई हेर्दैनन्।

अल्लाहको आदर: अब्दुल्लाह बिन शिख्खीर रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: हामीहरूले भने, हजूर तपाईं हामीहरूको सरदार हुनुहुन्छ, तब उहाँले भन्नुभयो: सरदार अल्लाह नै हो, हामीले भने, तपाईं हामीहरू मध्ये सबैभन्दा उत्तम र महान हुनुहुन्छ, उहाँले भन्नुभयो : तिमीहरू आफ्नो कुराहरू भनौं अथवा केही कुराहरू भनौं, सावधान रहनु होस् कि शैतानले तिमीहरूलाई आफ्नो फन्दामा न पारोस्।

वीरता: अली रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: जब घमासानको युद्ध हुन्थ्यो, र एक समूहको अर्को समूह सित भिडन्त हुन्थ्यो त्यो बेला हामी नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई आफ्नो ढाल बनाउंथे।

उहाँको ईश-भय र डर: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो: अल्लाहको कसम, म तिमीहरू मध्ये सबैभन्दा बढी ईश्वर सित भयभीत हुनेवाला र त्यसको लागि सर्वाधिक ईश-भय वाला हुं।

आफ्नो घर परिवार प्रति उहाँको स्नेह प्रेम: तिमीहरूमा सबैभन्दा उत्तम पुरुष त्यो हो जो आफ्नो परिवार प्रति उत्तम होस्, र म आफ्नो परिवार प्रति तिमीहरू भन्दा सर्वाधिक उत्तम छु।

उहाँको लाज: अबु सईद खुदरी रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम आफ्नो घरमा बस्ने किशोरीहरू भन्दा बढी लजालु थिए, जब कुनै अप्रिय वस्तु हेर्दथे, हामी उहाँको शारीरिक प्रतिक्रिया द्वारा थाहा पाई हाल्थे।

उहाँको सरलता: आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि: जब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई दुई वस्तु बीच चयन गर्ने अधिकार दिँदा खेरि उहाँ दुबै मध्ये सरलतम वस्तु जसमा पाप नहोस् को चयन गर्दथे, यदि त्यो सरलतम वस्तु पापमा आधारित भएको भए त्यसबाट सर्वाधिक बचने वाला थिए।

उहाँ आफ्नो लागि कसै सित प्रतिशोध अथवा बदला लिनु भएन: आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि: अल्लाहको कसम उहाँ आफ्नो लागि कसै सित प्रतिशोध गर्नु भएन जब सम्म अल्लाहले तय गरेको सीमाहरूको उल्लंघन न होस् त्यस पछाडि उहाँ बदला लिन्थे।

उहाँ खानामा कहिले पनि दोष निकाल्नु भएन: आईशा रजियल्लाहो अन्हा भनिन् कि:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले खानामा कहिल्यै पनि दोष निकाल्नु भएन,यदि खाना राम्रो लाग्थ्यो भने खाथ्ये नराम्रो लाग्थ्यो भने छाडिदिन्थे।

उहाँ उपहार स्वीकार गर्थे:आईशा रजियल्लाहो अन्हाले भनिन् कि:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले उपहार स्वीकार गर्दै थिए,र त्यसको बदला पनि चुकाउदै थिए।

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम दान(सदका) लिदैनथे: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो कि मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको वंशज एवम् कुल(खानदान)का मानिसहरू दान खादैनन्।

नबीको विनम्रता: उक्बा बिन आमिर रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको सामु एउटा मान्छे ल्याइएको थियो,ऊ सित उहाँले कुरा गर्न थाले, डरले गर्दा ऊ कांप्र थाल्यो,तब मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले ऊ सित भने: शांत हुनुहोस्,म कुनै राजा होइन, म एक महिलाको पुत्र हुं,जुन घाममा सुकाएको मासु खान्छ।

आफ्नो परिवारको सहायता गर्नु: असवद बिन यज़ीद भन्दै छन कि: मैले आईशा रजि यल्लाहो अन्हा सित प्रश्न गरे:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम आफ्नो घरमा के गर्दै थिए? तब उहाँले बताउनुभयो कि: उहाँ आफ्नो घर वालाको काममा साथ दिन्थे,जब नमाजको बेला हुन्थ्यो नमाजको लागि निस्कन्थे।

अज्ञानीहरुबाट टाढा रहनु:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो: के तिमीहरुलाई आश्चर्य हुन्छ कि कसरी अल्लाहले म लाई कुरैशको गालीबाट टाढा गरिदिए? उनीहरू कुनै निंदनीय मानिसलाई गाली गर्थे,तथा कुनै निन्दनीय मानिसलाई धिक्काउँदै थिए,म त प्रशंसनीय एवं सराहनीय मुहम्मद हुं।

उहाँको सत्यता: अब्दुल्लाह बिन मसऊद रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले म सित बयान गर्नु भयो कि उहाँ साँचो (सादिक) थिए र उहाँको सत्यता सर्वविदित थियो।

आफ्नो सेवकहरुको साथ उहाँको व्यवहार:अनस रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: मैले नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको दस साल सम्म सेवा गरें, अल्लाहको कसम, उहाँले कहिल्यै म लाई उफ पनि भन्नु भएन,र जुन काम मैले गरे केही पनि भन्नु भएन कि तिमीले किन यस्तो गर्यो, र जुन काम मैले गरेको थिएन त्यसको बारेमा कहिले पनि भन्नु भएन कि तिमीले किन यो काम गरेनौं।

आफ्नो साथीहरुको मांझमा आफुलाई विशेष स्थान दिदैनथे,र उहाँको मुटु धेरै उदार थियो:अनस बिन मालिक रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: हामीहरु मस्जिदमा बसेका थिएं, एक्कासि एक जना ऊंट माथि सवार भई आए र ऊंटलाई मस्जिदमा बसाए र त्यसलाई बांधे पछि सोध्नु भयो: तिमीहरुमा मुहम्मद को हुन्? जबकि रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम हामीहरुको बीचमा टेक लगाएर बसेका थिए ,वहाँ भन्दै छन: हामीहरुले भने: यो जुन गौरो मान्छे टेक लगाएर बसेका छन् तब उस व्यक्तिले उहाँ सित भन्यो :हे अब्दुल मुत्तलिबको पुत्र,नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो कि मैले तिम्रो जवाफ दिईसकें (अब अगाडि भन्ने)उस व्यक्तिले भन्यो:हे मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम म तपाई सित केही कुरा सोध्ने छु,तथा यसमा कठोरतालाई प्रयोगमा ल्याउछु,अत: तपाई आफ्नो मुटुमा मेरो प्रति नराम्रो धारणा नराख्नु होला,तब रसूल मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो:जो पनि सोध्न चाहनु हुन्छ भने सोध्नुहोस्,त्यो व्यक्तिले भन्यो:म तपाईलाई तपाईको पालनहार र तपाई भन्दा अधिका मानिसहरुको पालनहारको कसम दिन्छु,के अल्लाहले तपाईलाई समस्त संसारको मानव जातिको लागि संदेष्टा(रसूल)बनाएर पठाएको छ? उहाँले भन्नुभयो:हां एकदम,तब उसले भन्यो:म तपाईलाई अल्लाहको कसम दिएर सोध्दै छु,के अल्लाहले तपाईलाई यो आदेश दिएको छ कि हामी पाँच बखत नमाज पढ्नु? उहाँले भन्नुभयो:हां एकदमै, फेरि त्यसले भन्यो कि: के अल्लाहले तपाईलाई सालको यस महिनाको व्रत राख्न आदेश दिएको छ? उहाँले भन्नुभयो,हा एकदमै, पुन: त्यो व्यक्तिले सोध्यो,म तपाईलाई अल्लाहको कसम दिएर सोध्दै छु कि:के अल्लाहले तपाईलाई यो आदेश दिएको छ कि दान(जक्रात) हाम्रो धनीहरु सित लिएर हाम्रो निर्धनहरुमा बांडफांड गरियोस्? उहाँले भन्नुभयो:हां एकदमै,तब उस व्यक्तिले भन्यो: तपाई जुन लिएर आउनु भएको छ म त्यस माथि ईमान ल्याउदै छु,म आफ्नो समुदायको प्रतिनिधि हुँ,म बनू साद बिन बकरका भाई जिमाम बिन सालिबा हुं।

नबीको खानपान: आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि: मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमका परिवारले कहिले पनि पेटभरि दुई दिन निरन्तर जौ को रोटी खानु भएन, यहाँ सम्म कि उहाँको देहान्त भई हाल्यो।

साँसारिक मोह मायाबाट दूरी:नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो कि: मलाई यो कुरा राम्रो लाग्दैन कि म सित उहुद हिमाल सरह सुन होस् र त्यो माथि तिन दिन बिताई सके पछि म सँग एउटा

दिरहम पनि बाकि रहोस यदि कर्जाको लागि बाकि रह्यो भने अर्कै कुरा हो। तर म भन्ने छु कि अल्लाहको दासहरुका लागि यस प्रकार, यस प्रकार र यस प्रकार।

उहाँले कहिले पनि गाली गर्नु भएन: आइशा रजिअल्लाहु अन्हा भन्दै छिन् कि: रसूलुल्लाह सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम न त अश्लील थिए न गाली गर्ने वाला थिए, न त हाट बाजारमा हु हल्ला गर्थे, उहाँ दुष्टताको बदला दुष्टताले लिदैनथे, बरु उहाँ क्षमा, नदेखेको व माफ गरिदिने वाला थिए।

उहाँले कहिले पनि कुनै अन्य महिलाको हाथ स्पर्श गर्नु भएन: आइशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि: रसूल मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले कुनै अजनबी महिलाको हात स्पर्श गर्नु भएन।

उहाँको निर्धनता र जीवनयापन: उमर रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: म नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको निकट आएँ र उहाँ एउटा गुन्द्रीमा सुतेका थिए, म बसी हालें, उहाँले आफ्नो लुंगी समेटेर राख्नु भयो, र उहाँ संग त्यो बाहेक कुनै अर्को लुगा थिएन, सुताईले गर्दा गुन्द्रीको निशान उहाँको पीठमा आएको थियो, मेरो दृष्टि उहाँको घरमा आवश्यक सामग्रीहरू माथि पर्यो तब मैले हेरेँ कि एक हत्केला भर लगभग एक शा जौ र त्यसै बराबरको कीकर(बबूलको फल)घरको एक कुनामा राखिएको थियो, र माथि बाट एउटा छ मशक्रीजा(पशुको छालाको झोला) झुन्डिएको थियो.....उनी भन्दै छन् कि यो दृश्य हेरेर मेरो आँखामा आँसु आइ हाले, तब रसूलुल्लाह सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले सोध्नु भयो: हे खत्ताबको पुत्र, तिमीलाई कुन वस्तुले रुवाउंछ? मैले भने: हे अल्लाहको पैगम्बर, म किन न रोउं, कि यस गुन्द्रीले तपाईंको पिठ्युँमा आफ्नो चिन्ह छाडी दियो, र तपाईंको जुन खजाना छ त्यो त म हेरी राखेछु, र कैसर व किसरा(रोम व फारिसका मानिसहरू) हरियो बगैँचा र नदीहरूको माझमा जीवन व्यतीत गरिरहेका छन्, र तपाईं अल्लाहको संदेश र त्यसको सबैभन्दा उत्तम भक्त हुनुहुन्छ, तपाईंको खजानाको यो अवस्था छ? उहाँले भन्नुभयो: हे खत्ताबको पुत्र! के तिमीलाई यो मन पर्दैन कि उनीहरूको लागि दुनिया होस्, र हाम्रो लागि आखिरत होस्? मैले भने, किन नहोस्।

प्रथम परीक्षा

प्रश्न संख्या-१ सत्य र असत्य छुट्याउनुहोस्।

- लोक एवम् प्रलोकमा मानिसको सौभाग्य नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको मार्ग अनुसरण गर्नुमा
- रसूल आफ्नो कौमका मानिसहरू बीच पठाइन्थे।
- उहाँको सबैभन्दा पूर्ण विवरण स्वयं उहाँले दिनुभयो कि:म अल्लाहको भक्त र उसको रसूल हुं।
- हरीर र दीबाज(रेशमका प्रकारहरू) नबीको हत्केला भन्दा बढी कोमल छन्।
- अल्लाहले आफ्नो नबीको शिष्टाचार तथा आचरण व स्वाभाव अति उच्च कोटिको बनाएका छन्, उहाँको ज्ञान, प्रधानता जसमा लोक एवम् प्रलोकमा सफलता, सौभाग्य एवम् मुक्ति छ, सबै यस प्रकार दिइएको छ उहाँ भन्दा अघि कसैलाई दिइएको छैन।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम उम्मी(यस्तो मानिस जुन पढ्न र लेख्न नजानोस) थिए, उहाँलाई न पढ्न आउथ्यो न लेख्न आउथ्यो, र उहाँलाई सिकाउने कुनै मानिस थिएन

प्रश्न संख्या-२ सही उत्तर छनोट गर्नुहोस्।

- सबै धरतीवासीहरूमा उच्च कुलको हुन्: क) युनुस बिन मत्ता, ख) मुहम्मद बिन अब्दुल्लाह
- उहाँको नाम: क)सबै विशेषताहरू छन्, ख) यो मात्र नाम हुन्, जुन परिचय अवगत गराउंछन्,
ग) यस्तो नामहरूको यौगिकले बनेको छन् जसले उहाँको पूर्णता र प्रशंसालाई अनिवार्य गर्छन्,
घ) समस्त, ङ) मात्र पहिलो र तेस्रो
- उहाँको आचरण मानौं कुरआन नै थियो अर्थात्: क) त्यसैको प्रशंसाले प्रसन्न हुन्थे, ख) त्यसैको अप्रसन्नताले अप्रसन्न हुन्थे (ग) सबै।
- खलीलुल्लाह हुन(क)इब्राहीम अलैहिस्सलाम ख) मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम
(ग) सबै।
- रसुलुल्लाह फुल रंग हुनुहुन्थ्यो अर्थात्: (क) गहुँको रंग (ख)गोरो (ग) अत्यन्त गोरो
- सर्वाधिक सुगन्धित सुगन्ध: (क) मुस्क (ख) हाम्रो नबीको पसिना

नबी मुहम्मद ﷺको उपयोगी एवम् संक्षिप्त जीवनी

- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम मरबूअ थिए: (क) मध्यम कद- काठीका थिए, (ख) लामो कदका थिए।
- उहाँको नबूवतको छाप: (क) दुबै कांधको बीच थियो (ख) उहाँको शरीर समान थियो,
- ग) परेवाको फुल समान थियो, (घ) उल्लेखित सबै।

प्रश्न संख्या- ३ सही तथ्यको तल सहीको चिन्ह लगाउनुहोस्।

अल्लाहले रोज्यो:	कुरैशबाट	इस्माईल	बनू हाशिमबाट	किनाना
किनानाको....संतान मध्ये	☐	☐	☐	☐
कुरैशबाट	☐	☐	☐	☐
बनू हाशिमबाट	☐	☐	☐	☐
आफ्नो नबीलाई	☐	☐	☐	☐

प्रश्न संख्या-४ सही तथ्यको तल सहीको चिन्ह लगाउनुहोस्।

उहाँको वंशावली:

नबीको नाम: बुवाको नाम: बाजेको नाम: बाजेको बुवाको नाम: बाजेको बाजेको नाम

• हाशिम	☐	☐	☐	☐	☐
• अब्दुल मुत्तलिब	☐	☐	☐	☐	☐
• अब्दुल्लाह	☐	☐	☐	☐	☐
• मुहम्मद	☐	☐	☐	☐	☐
• इस्माईल	☐	☐	☐	☐	☐

प्रश्न संख्या -५ नामको व्याख्या सित जोडा मिलाउनुहोस्।

	मुहम्मद	अहमद	अल्-आकिब	अस्-सिराज
• अल्लाहको सर्वाधिक प्रशंसा गरिने वाला	☐	☐	☐	☐
• जुन विना बाल्दै प्रकाशित हुन्छ	☐	☐	☐	☐
• अत्यधिक गुणहरू ले सुसज्जित	☐	☐	☐	☐
• उहाँ पछि कुनै नबी छैनन् या उहाँ छाप हुन्	☐	☐	☐	☐

प्रश्न संख्या-६सही तथ्य सित जोडा मिलाउनुहोस्।

नबी। डरने वाला थिए, आचरण एवम् कद काठी वाला, जीवनयापनको आधारमा, गन्धको आधारमा, हातको आधारमा

• मान्छेहरूमा सर्वोत्तम थिए	☐	☐	☐	☐	☐
• सर्वाधिक कोमल	☐	☐	☐	☐	☐
• सर्वाधिक सुगन्धित	☐	☐	☐	☐	☐
• सबैभन्दा उत्तम	☐	☐	☐	☐	☐
• सर्वाधिक	☐	☐	☐	☐	☐

प्रश्न संख्या-७ ,सही तथ्य सित जोडा मिलाउनुहोस्।

नबी अल्लाहको लागि, खानालाई, आफ्नो लागि, दानको, उपहारको,

• बदला लिदैन्थे	☐	☐	☐	☐	☐
• बदला लिन्थे	☐	☐	☐	☐	☐
• कहिल्यै दोष निकाल्नु भएन	☐	☐	☐	☐	☐
• स्वीकार गर्थे, बदला पनि दिन्थे	☐	☐	☐	☐	☐
• स्वीकार गर्दैनथ	☐	☐	☐	☐	☐

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको सीरत व जीवनी

उहाँको वस्त्र धारण गर्ने र खानपानको तरिका:

उहाँको प्रिय रंग: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम को सबैभन्दा प्रिय रंग सेतो थियो र उहाँले भन्नु भयो यो तिमीहरुको रंग मध्ये सर्वश्रेष्ठ रंग हो अतः यसलाई लगाउने गरौ र आफ्नो मृतकहरुलाई यसैमा दाह संस्कार (दफन)गरौ।

उहाँको लुगा: जुन लुगा उपलब्ध हुन्थ्यो , त्यसैलाई धारण गर्थे , कहिले ऊन , कहिले कपास (काटन)र कहिले लेनिन लुगा लगाउँथे। लुगा लगाउँदा खेरी दायाँ तिर बाट लगाउन शुरु गर्थे।

सन्तुलित लुगा लगाउने:केहि नेक पूर्वजहरू (सलफ़) को भनाई छ कि : मानिसहरू दुई प्रकारका प्रसिद्धिका वस्त्रलाई अप्रिय(मकरुह)बुझ्थे: १-सबै भन्दा सर्वोत्तम लुगालाई,२-सबैभन्दा खराब लुगालाई, र अब्दुल्लाह बिन उमर रजियल्लाहो अन्होमाको हदिस हो: “जसले प्रसिद्धि भएको वस्त्र धारण गर्यो उसलाई अल्लाहले क्रियामतको दिन अपमानजनक लुगा लगाउने छ। फेरि त्यसमा आगो लगाइनेछ।” किनभने यसको धारण उसले अहंकार , गर्व एवम् अभिमान को लागि गरेको थियो, अल्लाहले त्यसको सोचको विपरीत दण्ड दियो,यसै प्रकार अर्को हदिस पनि अब्दुल्लाह बिन उमर रजियल्लाहो अन्होमा बयान गर्छन् कि नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो कि: जस्ले आफ्नो लुगा माथि घमण्ड गरेर लताडै हिडछ ,क्रियामतको दिन त्यसलाई अल्लाहले कृपाको दृष्टिले हेर्दैन ।

उहाँको भोजन : जुन उहाँ समक्ष प्रस्तुत हुन्थ्यो त्यसलाई आनाकानी गरी फर्काउँदैनथे, र जुन उपलब्ध थिएन त्यसको लागि कष्ट गर्दैनथे,र जहिले पनि उहाँको सामु कुनै पनि पवित्र खाना राखिन्थ्यो ,उहाँले खानु भयो र यस्तो खाना जसलाई उहाँले मन पराउदैनथे, अवैध नभनीकन छाडिदिन्थे, आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि:“नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले कहिल्यै पनि दोष निकाल्नु भएन,यदि चाहना हुन्थ्यो भने खान्थे, अन्यथा छाडिदिन्थे”। जस्तै उहाँले गोही खानु भएन किनभने यो त्यहाँ पाईदैनथ्यो।

नबी खाना खाने तरिका:

- अधिकतम् उहाँको खाना दस्तरखानमा राखी पृथ्वी माथि राखिन्थ्यो।
- उहाँ तीन औलाहरु द्वारा खाना खान्थे।
- उहाँ टेक लगाएर खाना खाँदन्थे।
- खानाको आरम्भ गर्दा ईश्वरलाई याद गर्थे र अन्तमा उसको प्रशंसा गर्थे।
- खाना सेवन गरेपछि आफ्नो औलाहरु चाट्दै थिए।

उहाँको पानी पिउने तरिका: •अधिकतर उहाँ बसेर पानी खाने गर्दथे,बरू उभिएर पानी खानेहरूलाई फटकारेका छन तथा उभिएर पानी खान त्यो बेला वैध छ जब कुनै विवशता होस जस कारण बसाईमा असुविधा होस्।

• जब उहाँ पानी खान्थे,खाए पछि उसलाई दिन्थे जो उहाँको दायाँ तिर हुन्थे यद्यपि उहाँको बायाँ तिर ठुला ठुला मानिसहरू किन न बसेका थिए।

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको शादी विवाह एवम् वैवाहिक जीवनयापन

- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो: तिमीहरुको संसारमा म लाई दुई वटा वस्तुहरू सर्वाधिक प्रिय छन: महिलाहरु र सुगन्ध,तथा मेरो आँखाको चिसोपना नमाजमा छ।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले आफ्नो सबै पत्नीहरू संग रात बिताउंथे,घर तथा दैनिक जीवनयापनको खर्चमा समानताको ख्याल राख्ने गर्थे।
- आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन्: जब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम यात्राको इरादा गर्थे,तब आफ्नो पत्नीहरूको बीचमा गोला प्रथाबाट नाम निकाल्ने गर्थे,जसको नाम आउंथ्यो उनी उहाँको साथमा यात्रामा जाँदै थिइन्, अरु जनाको लागि आपत्तिको कुनै बाटो छाड्दैनथे।
- आफ्नो पत्नीहरूको संग उहाँको बानी यो थियो कि उनीहरू सित राम्रो व्यवहार गर्थे र शिष्टाचारको ख्याल राख्थे।

- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम आईशा रजियल्लाहो अन्हाको पछि पछि त्यहाँ जाँदै थिए, जहाँ उनी अन्सारकी बालिकाहरू संग खेल्दै थिईन्, यस्तो कुरा जुन उहाँले माग्दै थिइन यदि शरीयतको दृष्टिले वर्जित (हराम) हुँदैन्यो भने त्यो इच्छालाई पूरा गर्थे।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम उहाँको काखमा सिर राखी कुरआनको पाठ गर्दै थिए र कहिलेकाहीं उनी महिनावारी चक्रमा हुँदै थिईन्।
- जब उनी महिनावारीमा हुँदै थिईन् तब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम उनीलाई लुंगी लगाउने आदेश दिन्थे, फेरि नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम उहाँको संग आलिंगन गर्दै थिए।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम व्रतको अवस्थामा आफ्नो पत्नीहरूलाई चुम्बन गर्थे।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको आफ्नो परिवार प्रति कृपा र दयालुताको यो हाल थियो कि उहाँ उनीहरूलाई खेलन दिन्थे, तथा दुई पटक उहाँले उनी संग दौड प्रतियोगितामा भाग लिनु भएको थियो र एक पटक घरबाट बाहिर निस्कनुमा उनी संग प्रतिस्पर्धा पनि गर्नुभयो।
- जब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम यात्राबाट फर्केर आउँदै थिए रात्रिमा आफ्नो परिवारका ढोका ढकढक्याउदैन्थिए र अरुलाई यस्तो गर्नबाट रोक्थे।

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको सुत्ने जाग्ने तरिका

- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सुत्नको लागि ओछ्यानमा आँउथे तब यो दुआ पढ्ने गर्थे: अल्लाहुम्मा बिस्मिका अमूतु व अह्या, (अर्थात् हे अल्लाह म तिम्रो नामले जिउँदै र मर्दै छु) र हरेक रात जब आफ्नो ओछ्यानमा आँउथे तब आफ्नो हत्केलाहरूलाई मिलाउदै थिए, त्यसपश्चात त्यसमा फुक्दै थिए, र यो सुरतहरू पढ्दै थिए: قل اعوذ برب الناس र قل اعوذ برب الفلق र قل هو الله احد (सूरह इख्लास, सूरह फ़लक र सूरह नास) फेरि जहाँ सम्म उहाँको हात पुग्थ्यो आफ्नो शरीर माथि, आफ्नो टाउको, मुख तथा शरीरको अगाडि भाग देखि आरम्भ गर्थे, र यसरी उहाँ तीन पटक गर्दै थिए, र जब उहाँ सुत्ने निश्चय गर्थे तब आफ्नो दायाँ हात आफ्नो गाला मुनि राख्थे, र यो दुआ पढ्दै थिए: (अल्लाहुम्मा किनी अज़ाबका यौमा तबअसु इबादका) अर्थात् हे अल्लाह जुन दिन आफ्नो मानवजातिलाई दोश्रो पटक जीवित गरी उठाउनु हुन्छ, त्यो दिन म लाई आफ्नो दंडले बचाउनु होला। निद्रा पश्चात उठेपछि यो दुइ पढ्ने

गर्भेः(अल्हमदुलिल्ला हिल्लज़ी अह्याना बाद़ा मा अमातना व इलैहिन्नूशूर) अर्थात् सबै प्रकारका प्रशंसाहरु उस ईश्वरको लागि छन जसले हामीलाई मृत्यु पश्चात पुनः जीवित गर्यो र अंतमा हामी त्यसैको तर्फ फर्केर जानेछौं।

त्यसपछाडि नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम मिसवाक गर्ने गर्थे।

- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम रातिको प्रथम भागमा सुत्दै थिए, अन्तिम भागमा उठेर नमाज पढ्ने गर्थे,र कहिलेकाहीं मुसलमानहरुको फाइदा व भलाइ हेतु रातिको प्रथम भागमा पनि जाग्ने गर्थे।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको आँखा सुत्थ्यो तर मुटु जागी रहन्थ्यो।
- जब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई सुत्ने गर्थे तब कोही उहाँलाई जगाउदैन्ये, यहाँ सम्म उहाँ स्वयं जागी हाल्ये।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको निद्रा सबैभन्दा संतुलित निद्रा हुन्थ्यो,यस प्रकार निद्रा लिनु सर्वाधिक लाभदायक हुन्छ।

अर्को संग नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको व्यवहार

- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम हाँस्य-विनोद गर्दै थिए, हाँस्य-विनोदमा पनि सत्य कुरा भन्दै थिए।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सांकेतिक शब्दको (तौरिया) प्रयोग गर्थे र त्यसमा पनि साँचो कुरा नै भन्ने गर्थे।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम परामर्श लिने दिने गर्थे।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम विरामीहरुको अवस्था बुझ्नको लागि जाँदै थिए, अन्येष्टि (जनाजा) मा उपस्थित हुन्थे, निम्तो स्वीकार गर्थे,विधवाहरु, निर्धन र दुर्बलको आवश्यकताहरुको पूर्तिको लागि सदैव तत्पर रहन्थे।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम आफ्नो प्रशंसामा भनिएको कविताहरुको सुन्दै थिए,र त्यसमा उपहार दिन्थे, उहाँको जति प्रशंसा र सराहना गरिएको छ त्यो सबै उहाँमा विद्यमान गुणहरुको एउटा अंश मात्र

हो,तर उहाँ बाहेक अरु जनाको जुन प्रशंसा गरिन्छ त्यसमा अधिकतम झूटको मिसावट भएको पाइएको छ।

- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम आफ्नो जुत्ताको तुना आँफै बाँध्दै थिए, आफ्नो लुगामा प्याच आफ्नो हातले लगाउँदै थिए, आफ्नो डुडिलो (इनारबाट पानी निकाल्ने भाडा) को मर्मतसम्भार आफैं गर्दै थिए,दुध दुह्दै थिए, आफ्नो लुगाबाट जुम्रा निकाल्दै थिए, स्वयं आफ्नो र आफ्नो साथीहरु(सहाबा)को सेवा गर्दै थिए,र मस्जिद निर्माण कार्यमा सहाबा रजियल्लाहो अन्हुमको संग इट्टा ढुवानी गर्दै थिए।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम कहिलेकाहीं भोकले गर्दा आफ्नो पेट माथि ढुंगा बाँध्ने गर्थे,र कहिलेकाहीं पेट भरी खाना पाई हाल्थे।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम अतिथि सत्कार गर्थे र पाहुना पनि बन्थे।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले आफ्नो टाउकोको बीचमा, खुट्टाको माथिल्लो भाग,कण्ठको नसा(ग्रीवा सिरा), घाँटीको माथिल्लो भाग (स्कंध) मा पछना(सींगी) लगाउनु भयो।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले अर्काको उपचार गर्नु भयो, आगोले दागेर उपचार गर्नु भयो तर आफ्नो उपचार कसै सित आगोले गराउनु भएन, उहाँले अर्काको झारफुक गर्नु भयो तर आफ्नो लागि कसै सित झारफुक गराउनु भएन,र विरामीहरुलाई कष्ट दिने वस्तुहरुवाट जोगाउनु हुन्थ्यो।
- व्यवहारिक रुपमा नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सर्वोत्तम पुरुष थिए,जब उहाँ कसै सित ऋण लिन्थे त्यसलाई राम्रो सित फिर्ता पनि गर्थे।

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको हिड्ने तरिका

- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सबैभन्दा तेज, उत्तम र संतुलित चालमा हिड्दै थिए।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम आफ्नो साथीहरु (सहाबा) मा सबैभन्दा तेज हिड्ने गर्थे, यहाँ सम्म कि उहाँको साथमा हिड्ने हेतु अरु जनालाई धेरै मिहिनेत गर्नुपर्थ्यो।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम कहिले नांगै र कहिलेकाहीं जुत्ता लगाएर हिड्थे।
- सहाबा रजियल्लाहो अन्हुम उहाँको अगाडि र पछाडि हिँड्दै थिए।

- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम कहिले एकलै र कहिलेकाहीं सहाबाहरूको साथ समुहमा हिड्दै थिए।

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको ईश्वरलाई याद गर्ने तरिका

- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सबैभन्दा बढी अल्लाहलाई याद र जिक्र गरिने वाला थिए, बरू उहाँको समस्त वार्तालाप नै जिक्रमा आधारित हुन्थ्यो।
- निद्राबाट उठेर अल्लाहको जिक्र गर्दै थिए, नमाज शुरु गर्दा, घरबाट निस्कँदा, मस्जिदमा प्रवेश गर्दा, बिहान-बेलुका, लुगा लगाउँदा, घरमा प्रवेश गर्दा, शौचालयमा जाने बेला, वुजू भन्दा अघि र पछि, अज्ञान सुनेपछि, चन्द्रमा हेर्ने समय, खाना खानु भन्दा अघि र पछि र छींक आउने बेला..... हरबखत नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम अल्लाहको स्मरण गर्दै थिए।

प्राकृतिक सुन्नतहरू र त्यस सम्बन्धि वस्तुहरू

सुन्नतको गणना: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो: दस वस्तुहरू प्राकृति (फितरत) मध्येका हुन्: “जुंगा काट्नु, दाढी बढाउनु, मिसवाक गर्नु, नाकमा पानी हाल्नु, नङ काट्नु, औँलाहरूको जोर्नी धुनु, काखीको कपाल उखेल्नु, जघनको कपाल काट्ने, मूत्र विसर्जन पछि जलको उपयोग गर्ने” र (दसौँ कुरा उहाँ विर्सनु भयो)।

देब्रेलाई रुचाउने: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम जुत्ता लगाउनु, कपाल कोर्नु, पवित्रता प्राप्त गर्नु, कुनै वस्तु लिने र दिनेमा दायाँ हातको प्रयोगमा रुचाउनु हुन्थ्यो। खाना खाँदा र पवित्रता प्राप्त गर्दा उहाँ दाहिना हातबाट प्रारम्भ गर्दै थिए तथा शौचालय र यो समान अरु फोहर वस्तुलाई सफा गर्दा बायाँ हातको प्रयोग गर्दै थिए।

टाउको मुण्डन: टाउकोको मुण्डनमा नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम को तरिका यो थियो कि उहाँ पूर्ण मुण्डन गर्थे या पूरा छाडिदिन्थे।

मिसवाक(दांतुन): दातुन गर्नु नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई धेरै मन पर्थ्यो, व्रतको या विना व्रतको अवस्थामा हरेक स्थितिमा मिसवाक गर्दै थिए, निद्रा पश्चात उठेपछि, वुजू पश्चात, नमाजको बेला र घरमा प्रवेशको समय मिसवाक गर्दै थिए, र उहाँ पीलूको मिसवाक गर्दै थिए।

सुगन्ध: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई सुगन्ध अत्यन्त प्रिय थियो र उहाँले त्यसको अत्याधिक प्रयोग गर्दै थिए।

जुंगा र दाढी: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो: बहुदेववादीहरू(मुश्रिकीन)को विरोध गरौं, दाढी बढाऔं र जुंगा सानो पारौं।

त्यसको समय सीमा: अनस रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: रसूल मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले हामीहरूको लागि जुंगा र नङ काटिने समय सीमा चालीस दिन तय गरेका थिए कि हामीहरू यसलाई त्यो भन्दा बढी दिन सम्म न छोडौं।

नबी ﷺ को कुराकानी, हाँसो, विलाप र भाषणको तरिका

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको कुराकानी:

• आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि: नबी ﷺ तिमीहरू सरह छिटो छिटो कुरा गर्दथे, बरु उहाँ एकदम स्पष्ट रूपमा कुरा गर्दै थिए, जसलाई त्यस सभामा बसेको मानिसले याद गर्न सक्थ्यो।

• नबी ﷺ आफ्नो कुरा अधिकतम तीन पटक दोहराउँदै थिए, ताकि कुरा राम्रो सित बुझ्न सकियोस्, र जब उहाँ सलाम गर्थे तीन पटक सलाम गर्थे।

• आवश्यकता विना उहाँ कुरा गर्दथे, र जब कुरा गर्थे तब कम कुरामा अनेकौं अर्थ लुकेका हुन्थे।

• जस सित उहाँको सम्बन्ध थिएन उनी सित कुरा गर्दथे, र त्यही कुरा गर्थे जसमा पूण्य पाउने आशा होस्।

• नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम न त अश्लील थिए, न गाली गर्ने वाला थिए र न त कोलाहलमय थिए।

उहाँको हाँसो: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको समस्त हाँसो मुस्कान नै थियो, उहाँको हाँसोको अन्तिम सीमा यो हुन्थ्यो कि हाँस्ता खेरि उहाँको मोलर (दाढ)का दाँतहरू प्रकट हुन्थे।

नबी ﷺको विलाप: • नबी ﷺ श्वास फेरेर र ठूलो स्वरमा रुदँथे, परन्तु उहाँको आँखामा आँसु आई हाल्थे यहाँ सम्म कि त्यो बाहिर निस्कन्थे र उहाँको सिनाबाट ठूलो स्वरको आवाज़ सुनिन्थ्यो।

• नबी ﷺको विलाप कहिले मृतक माथि दया हेतु हुन्थ्यो त कहिले आफ्नो उम्मत माथि भय एवम् ममताको कारण हुन्थ्यो, र कहिले ईश-भय तथा कुरआनको सुनाइले गर्दा हुन्थ्यो।

नबीﷺको भाषण शैली: • नबीﷺले भुईं,मंच तथा ऊँट र ऊँटनी माथि चढेर भाषण दिन्थे।

• जाबिर रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: जब नबी ﷺभाषण दिन्थे तब उहाँको आँखा रातो भई हाल्थे,आवाज़ चर्को स्वरमा निस्कन्थ्यो,र रिस बढ्दै जान्थ्यो र यस्तो प्रतीत हुन्थ्यो मानौ कुनै सेना सित डराउंदै छन।

• नबी ﷺजहिले पनि भाषण दिन्थे त्यसको आरम्भ अल्लाहको प्रशंसा र सराहना द्वारा गर्दै थिए।

• नबी ﷺकुनै पनि समय भाषण दिदै थिए जब हेर्ने कि मानव जातिको आवश्यकता र हित त्यसैमा निहित छ।

दोश्रो परीक्षा

प्रश्न संख्या-१ सही र गलत तथ्य छुट्याउनुहोस्।

- नबी ﷺ लुगा लगाउँदा दांयातिर बाट आरम्भ गर्थे।
- नबी ﷺको अधिकतर खाना भूमि माथि दसतर्खान बिछाएर राखिन्थ्यो र यही उहाँको दसतर्खान (खाना खाने तालिका) हुन्थ्यो।
- जब ﷺयात्राबाट फर्केर आउँदै थिए रातिको बेलामा आफ्नो घरको ढोका ढकढक्याउदैथिए, र अरुलाई पनि यस्तो गर्नबाट रोक्थे।
- कहिलेकाहीं भोकले गर्दा आफ्नो पेट माथि ढुंगा बाँध्ने गर्थे र कहिलेकाहीं पेट भरी खाना पाईहाल्थे।
- नबी ﷺले उपचार गर्नु भयो,आगोले दाग्रुभयो तर आफुलाई आगोबाट दाग्र कसैलाई भन्नुभएन, उहाँले झारफुक गर्नु भयो परन्तु आफ्नो लागि झारफुक गर्न कसैलाई भन्नुभएन।
- नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले यस्तो कहिले पनि गर्नु भएन जसरी आज भोलि भ्रमित र शंकाग्रस्त मानिसहरु गर्छन्, जस्तै: गुप्तांग माथि हात फेर्ने,खोक्नु, कुद्नु, नसा समाबु, सिँठी चढनु, मुत्रनलीमा कपास हाल्नु,त्यो माथि पानी हाल्नु,समय समयमा त्यसलाई चेक गर्नु,र यो जस्ता अरु नूतन कार्यहरु शंका ग्रस्त मानिसहरुले प्रचलनमा ल्याएका छ।
- नबी ﷺसरल एवम् सीधा दीन दिएर पठाइएका थिए, जुन दुई वस्तुको विलोम(उल्टो)छ: बहुदेववाद(शिक्र)र वैध(हलाल)लाई अवैध(हराम) बनाउने
- नबी ﷺका सात संतान छन:चार पुत्री र तीन पुत्र
- नबी ﷺका सबै संतानहरु खदीजा रजियल्लाहो अन्हा द्वारा नै छन,उनी बाहेक उहाँको कुनै संतान कोहीबाट छैनन्।

- नबी ﷺका सबै संतानहरुको मृत्यु उहाँ भन्दा अघि भएको छ।
- यसमा कुनै विवाद छैन कि नबी ﷺनौ पत्नीहरु छाडेर प्रलोक प्रस्थान गरेका थिए: आर्शा, हप्सा, जैनब बन्ते जहश, उम्मे सलमा, सफीय्या, उम्मे हबीबा, मैमूना, सौदा, जुवैरिया रजियल्लाहो अन्हुत्रा।
- खदीजा रजियल्लाहो अन्हाको लागि अल्लाहले जिब्रील अलैहिस्सलाम द्वारा सलाम पठाएका थिए, यो यस्तो विशेषता हो जुन उनी बाहेक अरुलाई प्राप्त भएन।

प्रश्न संख्या-२ सत्य कथन छनौट गर्नुहोस-

- नबी ﷺको प्रिय रङ: (क) सेतो (ख) कालो (ग) जे पनि रङ प्रिय थियो
- नबी ﷺको वस्त्र हुन्थ्यो..... (क) ऊनको लगाउनु भएन (ख) कपास र लिननको लगाउनु हुन्थ्यो (ग) जुन पनि वस्त्र लगाइ हाल्थे जुन उपलब्ध हुन्थ्यो (घ) पहिलो र दोश्रो मात्र
- नबी ﷺको वस्त्र हुन्थ्यो..... (क) अत्यन्त मंहगो (ख) अत्यन्त खराब (ग) मध्यम श्रेणीको
- नबी ﷺबिस्मिल्लाह भन्थे र अल्लाहको प्रशंसा गर्थे..... (क) भोजनको आरम्भमा (ख) अन्तमा (ग) आरम्भ र अन्तमा
- नबी ﷺअधिकतर पानी खान्थे..... (क) बसेर (ख) उभिएर (ग) सबै
- नबी ﷺले भन्नुभयो: म लाई तिमीहरुको संसार मध्ये दुई वस्तु अत्यन्त प्रिय छन्..... (क) महिला (ख) सुगन्ध (ग) दुबै
- नबी ﷺले भन्नुभयो कि: मेरो आँखाको चिसोपना बनाईएको छ.... (क) स्वर्गमा (ख) नमाजमा (ग) सबै
- नबी ﷺआफ्नो पत्नीहरु संग राम्रो..... (क) व्यवहार गर्थे (ख) आचरण (ग) सबै
- अनस रजियल्लाहो अन्हो भन्दै छन कि: नबी ﷺले हामीहरुको लागि जुंगा र नङ काट्नको लागि..... दिनको समय सीमा तय गरेका थिए। (क) तीस (ख) चालीस (ग) पचास

नबी मुहम्मद ﷺको उपयोगी एवम् संक्षिप्त जीवनी

- टाउकोको मुण्डनमा नबीﷺको यो तरिका थियो: (क) केही शेव गरेर बाकी छाडिदिन्थे (ख) पूरा शेव गर्थे अथवा पूरा छाडिदिन्थे।
- नबीﷺमिसवाक गर्न रुचाउँथे, तथा उहाँ मिसवाक गर्दै थिए: (क) व्रतको अवस्थामा (ख) विना व्रतको अवस्थामा (ग) दुबै
- नबीﷺको हाँसो: (क) सदा मात्र मुस्काउँदै थिए (ख) अधिकतर मुस्काउँदै थिए।
- नबी ﷺपठाइएका थिए....(क) समस्त मानवजातिको लागि (ख) मानव र जिन्नहरुको लागि
- निर्विवाद रूपमा नबीﷺको सबैभन्दा उत्तम छोरी: (क) फातिमा (ख) जैनब (ग) सबै
- नबीﷺको त्यो पत्नी बाहेक कसैको रजाई(कम्बल)मा हुँदा उहाँ माथि वह्य(प्रकाशना)को अवतरण भएन: (क) हफसा (ख) उम्मे सलमा (ग) आईशा

प्रश्न संख्या-३ सही तथ्यमा सहीको चिन्ह लगाउनुहोस्,

खण्ड (क)

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमः, जनाजामा, निम्तो, विरामीको, विधवा निर्धन र दुर्बलहरुको आवश्यकताहरुको पूर्तिको लागि

हाल खबर सोधपुछ गर्थे	☐	☐	☐	☐
उपस्थित हुन्थे	☐	☐	☐	☐
स्वीकार गर्थे	☐	☐	☐	☐
सदैव तत्पर रहन्थे	☐	☐	☐	☐

खण्ड (ख)

नबी ﷺको कार्यहरू: बाखाको ,मस्जिदको लागि इट्टा, आफ्नो हातले आफ्नो लुगामा,आफ्नो हातले आफ्नो जुत्ताको,आफु र आफ्नो परिवारको

बाँध्दै थिए	☐	☐	☐	☐	☐
प्याच लगाउंथे	☐	☐	☐	☐	☐
दुहदै थिए	☐	☐	☐	☐	☐
सेवा गर्दै थिए	☐	☐	☐	☐	☐
ढुवानी गर्दै थिए	☐	☐	☐	☐	☐

खण्ड (ग)

प्रकृति मध्येका हुन्: नङ्, काखी, जघन , दाढी , जुंगा

काट्नु	☐	☐	☐	☐	☐
बढाउनु	☐	☐	☐	☐	☐
काट्नु	☐	☐	☐	☐	☐
उखेल्नु	☐	☐	☐	☐	☐
शेव गर्नु	☐	☐	☐	☐	☐

खण्ड (घ)

नबी ﷺको खाना खाने तरिका : अनुपस्थित वस्तु हेतु , बरु खाई हाल्थे , अवैध घोषित नगरी खाई हाल्थे, उपलब्ध वस्तु हेतु

फर्काउँदैन्थे

कष्ट उठाउदैन्थे

कुनै पवित्र वस्तु पेश गरियो

नबी ﷺको मन परेन भने

खण्ड (ङ)

नबी ﷺ : जब खाली हुन्थे, एक चोटि खाना , एक औलाले, पाँच औलाले खान्छ र हत्केलाले धकेल्छ , तीन औलाले

आफ्नो... औलाले खान्थे

चाट्दै थिए

त्यो यसभन्दा बढी प्रतिष्ठित छ

अहंकारी खान्छ

लोभी र लालसा राख्ने मान्छे

नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमका विषेशताहरू

- नबीﷺसहज, सरल र सोझो दीन दिई पठाइएका थिएःः इब्नुल कैयिम रहिमहुल्लाह भन्दै छन किःहनीफिया र समहा(सरल र सहज) दुबैलाई एकै ठाउँमा एकत्रित गरिएको छ, किनभने एकेश्वरवादको मामिलामा सरल र व्यवहारमा सहज छ,र यी दुबैको विपरीत बहुदेववाद र वैधलाई अवैध बनाउनु हो।
- नबीﷺमानव तथा जिन्नहरूको लागि पठाइएका थिएःः नबीﷺले भन्नुभयो किःपहिला नबीहरू केवल आफ्नो समुदायको लागि मात्र पठाईंदै थिए,र म सबैको लागि पठाइएको छु।
- नबीﷺको किताब र निम्तोःः अल्लाहको भनाई छः अलिफ लाम रा, हे नबीﷺयो ग्रन्थ हो जसलाई हामीले तिमीमाथि अवतरण गरेका छौं,ताकि तिमी मानिसहरूलाई तिनीहरूका पालनकर्ताको आदेशले अन्धकारबाट निकालेर प्रकाशमा ल्याऊ सशक्त एवम् प्रशंसनीय अल्लाहको तर्फबाट।(इब्राहीमः०१)
- नबीﷺका चमत्कारहरूः उहाँको सबैभन्दा ठूलो निशानी एवं चमत्कार कुरआन हो, उहाँ भन्दा अघि का रसूल व नबीहरूलाई जुन निशानीहरू प्रदान गरिएको थियो,त्यसको भाग हाम्रो नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले पनि पाए।
- मुहम्मद ﷺसित माया गर्नु दीन व धर्म होः नबी ﷺले भन्नुभयो किः तिमी मध्येका कोही पनि त्यो बेला सम्म मोमिन(विश्वासी)हुन सक्दैन जब सम्म म त्यसको नजिक उसको संतान,पिता र समस्त मानवजाति भन्दा बढी प्रिय भई हाल्छु।
- नबीﷺसित घृणा गर्ने वालाको आदेश : यस्तो मान्छे ठूलो कुफ्रको अपराधी हुन्छ, अल्लाहको भनाई छः(निःसंदेह तपाईंको शत्रु नै जरा काटिएको हुनेछ।(कौसरः०३)
- अल्लाहको मित्रः नबीﷺले भन्नुभयो किः अल्लाहले म लाई त्यस्तै आफ्नो मित्र बनाएको छ जसरी उसले इब्राहीम अलैहिस्सलामलाई बनाएको थियो।

- नबी ﷺसाहसी(ऊलुल अज़्म) रसूलहरु मध्ये एक हुन्: अल्लाहको भनाई छ: र हे नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम! स्मरण गर त्यो प्रतिज्ञालाई जुन हामी सबै नबीहरु सित,तिमीसित,नूह, इब्राहीम,मूसा,र मर्यम-पुत्र ईसासित लिएका थियौं। सबैसंग हामीले दृढ वचन दिएका थियौं।(अहज़ाब:०७)
- नबीﷺको ज्ञान: नबीﷺले भन्नुभयो: “म तिमीहरुमा सबैभन्दा बढी अल्लाहका ज्ञानी छु” र अल्लाहको भनाई छ: “भनिदेऊ-म सित अल्लाहको खजाना छ भनी म तिमीहरुलाई भन्दिन,न परोक्षको ज्ञान नै राख्छु,र नत म फरिश्ता हुने दावी गर्छु”।(अनआम:५०)
- नबी ﷺको आज्ञापालन र अवज्ञा गरिने वालाको आदेश (हुक्म): अल्लाहको भनाई छ: “हे नबी ﷺभनिदेऊ -यदि तिमीहरु अल्लाहसंग प्रेम गर्छौं भने मेरो अनुसरण गर। अल्लाह तिमीहरु संग प्रेम गर्नेछन र तिम्रा पापहरुलाई क्षमा गर्नेछन्। अल्लाह अत्यन्त क्षमाशील एवं परम दयालु छन”।(आले इमरान:३१) र अर्को स्थानमा भन्नुभयो: “न आलस्य गरौं न सन्ताप गरौं,यदि तिमीहरु मोमिन हौ भने तिमीहरु नै सर्वोपरि हुनेछौ ” । (आले इमरान:१३९) अनि नबीﷺले भन्नुभयो: “तिमी मध्ये सबै जना स्वर्गमा प्रवेश गर्नेछन् त्यो बाहेक जसले अस्वीकार गर्यो” सहाबाले सोध्नुभयो: हे अल्लाहको रसूल! को यसलाई अस्वीकार गर्छ? नबीﷺले भन्नुभयो: जसले मेरा आदेशहरुको पालना गर्यो त्यो स्वर्गमा जान्छ, र जसले मेरा आदेशहरुको अवहेलना गर्यो त्यसले अस्वीकार गर्यो,नबीﷺले भन्नुभयो: अपमान तथा अनादर उनीहरुको लागि छ जुन मेरो आदेशहरुको विरोध गर्दै छन्” ।
- नबीﷺको समुदाय(उम्मत): अल्लाहको भनाई छ: “तिमीहरु उत्तम समुदाय हौं,जसलाई मानवजातिको निम्ति पठाइएको छ, तिमीहरु सत्कर्मको आदेश दिन्छौ,दुष्कर्मबाट रोक्छौ र अल्लाह माथि आस्था(ईमान) राख्छौ”।(आले इमरान :११०) र नबीﷺले भन्नुभयो: जसको हातमा मेरो प्राण छ उसको सपथ,मेरो अनुमान छ कि तिमीहरु स्वर्गको आधा आबादी हुन्छौ।
- नबीﷺको देश: उहाँको देश मक्का हो, अल्लाहको भनाई छ: “निस्सन्देह अल्लाहको पहिलो घर जुन मानवजातिका निम्ति निर्माण गरियो त्यो त्यही हो जुन मक्कामा छ,जुन सम्पूर्ण मानवजातिका लागि सर्वमंगलमय एवम् मार्गदर्शनको केन्द्र हो।यसमा स्पष्ट निशानीहरु छन, इब्राहीम अलैहिस्सलामको भक्ति-स्थल,र जो यसमा प्रवेश गर्छ ऊ पूर्ण शान्तिमा हुन्छ, मानवजाति माथि अल्लाहको यो हक रहेको छ कि जो त्यहाँसम्म पुग्न समर्थ छ उसले त्यस घरको हज्ज(तीर्थ) गरोस्,र जसले अस्वीकार गर्छ भने(उसले जानोस् कि) अल्लाह संसारवासीहरुबाट निस्पृह छ”।(आले इमरान:९६-९७) र मक्का प्रतिष्ठित नगर हो,नबीﷺले

भन्नुभयो: “अल्लाहले जुन दिन धरती र आकाशलाई बनायो,त्यही दिन यस नगरलाई प्रतिष्ठित घोषणा गर्यो,अतः त्यो अल्लाहको प्रतिष्ठाले गर्दा प्रतिष्ठित छ।प्रलयको दिन यो मुस्लिमहरूको देश हुन्छ।
नबीﷺले भन्नुभयो: मक्काको विजय पछि कुनै प्रवास(हिजरत) छैन।

नबीﷺको क़िबला: उहाँको क़िबला काबा हो,र यो भन्दा अघि बैतुल मक़दिस थियो,अल्लाहको भनाई छ: हे नबी, तिमीले घरि-घरि आकाशतिर फर्काएर हेरेको हामीले देखिरहेका छौं,निश्चय नै हामी तिम्रो अनुहारलाई तिमीलाई मन पर्ने क़िबला तिर फर्काइ दिनेछौं, त्यसैले आफ्नो अनुहारलाई मस्जिदे हराम तिर फर्काऊ, तिमीहरु जहाँसुकै भए पनि आफ्नो अनुहार त्यसैतर्फ गर।(अल-बकरा:१४४)

मस्जिदे हराम पहिलो मस्जिद हो जुन यस धरतीमा बनाईएको छ,अबु जर् रजियल्लाहो अन्होको भनाई छ कि: मैले रसूल ﷺसित धरती माथि सर्वप्रथम बनाइएको मस्जिदको विषयमा सोधें तब उहाँले भन्नुभयो: त्यो मस्जिदे हराम हो।

तथा नबीﷺले भन्नुभयो:जो यस घरमा आयो तथा न त सम्भोग गर्यो न त अनैतिक कार्य गर्यो,त्यो यसरी पवित्र भएर फर्कन्छ जसरी आमाको पेटबाट जन्म पछि त्यो पवित्र थियो।

नबीﷺले भन्नुभयो: मस्जिदे हराममा एक नमाज़को पूण्य अन्य मस्जिदहरूमा एक लाख नमाजको समान पूण्य र मेरो यो मस्जिदमा (मस्जिदे नबवी)एक नमाज़को पूण्य एक हजार नमाजको समान पूण्य र बैतुल मक़दिसमा पांच सय नमाज़को समान पूण्य रहेको छ।

नबीﷺले भन्नुभयो: मात्र तीन मस्जिदहरूको लागि यात्रा गरिनेछ, मस्जिदे हराम,मेरो मस्जिद (मस्जिदे नबवी)र मस्जिदे अक़सा। र नबीﷺको भनाई छ: जब तिमीहरु शौचको लागि जाओ तब क़िबला तर्फ मुख अथवा पिठ्युँ नगरौँ बरू आफ्नो मुख अथवा पिठ्युँ पूर्व र पश्चिम तर्फ गरौँ।

नोट:: यो मदीनावामीहरूको लागि छ किनभने उनीहरूको क़िबला दक्षिण तिर पर्छ, त्यसले गर्दा उनीहरूलाई पूर्व अथवा पश्चिम तर्फ घुम्न आदेश दिइएको छ,र हामी कहाँ क़िबला पश्चिम तिर छ यसले गर्दा हामीलाई आफ्नो मुख उत्तर अथवा दक्षिण तिर फेरुँ पर्छ।

नबीﷺका नातेदारहरू र पत्नीहरू

नबीﷺका सात सन्तान थिए, चार छोरी र तीन छोरा

१-कासिम र यसै नामबाट नबीले आफ्नो उपाधि अबुल कासिम राखेका थिए।

२-ज़ैनब रज़ियल्लाहो अन्हा

३-रुकैया रज़ियल्लाहो अन्हा

४-उम्मे कुलसूम रज़ियल्लाहो अन्हा

५-फातिमा रज़ियल्लाहो अन्हा

६-अब्दुल्लाह, उहाँको उपनाम(लक़ब)तैयब व ताहिर थियो

७-इब्राहीम,यिनी मारिया क़िब्तीयाको पेटबाट जन्मेका थिए जुन नबीकी दासी थिईन्,र उहाँका अरु सन्तानहरू खदीजा रज़ियल्लाहो अन्हाबाट जन्मिएका थिए, उनी बाहेक नबीﷺको कुनै पत्नीको सन्तान थिएन।

नबीﷺका फातिमा रज़ियल्लाहो अन्हा बाहेक सबै सन्तानहरूको उहाँको जीवनकालमा नै मृत्यु भई सकेको थियो, फातिमा रज़ियल्लाहो अन्हाको मृत्यु नबीﷺको मृत्युको ६ महिना पछि भएको थियो, अल्लाहले उहाँको धैर्य र ऊ सित पूण्यको आशा राखेका कारण संसारभरिका महिलाहरू माथि उनीलाई प्रधानता प्रदान गर्नुभयो,र उनी निर्विवाद रूपमा नबीﷺको सबैभन्दा सर्वश्रेष्ठ पुत्री थिइन्।

नबीﷺकी सबै पुत्रीहरू इस्लामको युग पाएका थिइन,र इस्लाम स्वीकार गरिन्,र नबीﷺको साथमा प्रवास पनि गरिन्।

नबी ﷺका एघारः काकाहरू थिए

- शहिदहरूको सरदार हम्जा रजियल्लाहो अन्हो
- अब्बास रजियल्लाहो अन्हो
- अबू तालिब उहाँको नाम अब्दे मनाफ थियो
- अबू लहब, उसको नाम अब्दुल उज़्जा थियो
- जुबैर
- अब्दुल काबा
- अल् मुकव्विम
- जिरार
- कुसम
- मुगीरा उहाँको उपाधि हजल थियो
- गैदाक उहाँको नाम मुसअब थियो

नबी ﷺका काकाहरू मध्ये अब्बास र हमज़ा रजियल्लाहो अन्होमा मात्र इस्लाम स्वीकार गरेका थिए।

नबी ﷺका ६ फुपु थिईन्

- सफीय्या, यिनी जुबैर बिन अव्वाम रजियल्लाहो अन्हो की आमा हुन्।
- उम्मे हकीम अल्बैज़ा
- आतिका
- बर्दा
- अरवा
- उमैमा

नबी ﷺ की पत्नीहरू: उनीहरूको नामको लघुरूप

हजज़: (هـ الحاء)= हफसा पुत्री उमर बिन खत्ताब रजियल्लाहो अन्होमा

(جـ الجيم)जुवैरिया पुत्र हारिस रजियल्लाहो अन्हा

(زـ الزاى)जैनब पुत्री जहश रजियल्लाहो अन्होमा

सखर: (سـ الصاد)=सफीय्या पुत्री हुय्यि बिन अखतब रजियल्लाहो अन्हा

(خـ الخاء)=खदीजा पुत्री खुवैलिद रजियल्लाहो अन्हा

(رـ الراء) =उम्मे हबीबा रमला पुत्री सुफियान रजियल्लाहो अन्होमा

समआह: (سـ السين) =सौदा पुत्री जमआ रजियल्लाहो अन्हा

(مـ الميم) =मैमूना पुत्री हारिस रजियल्लाहो अन्हा

(آـ العين) = आईशा पुत्री अबू बक्र सिद्दीक रजियल्लाहो अन्होमा

(هـ الهاء) =उम्मे सलमा हिन्द पुत्री अबू उमय्या रजियल्लाहो अन्हा

१- खदीजा रजियल्लाहो अन्हा

नबी ﷺ की सर्वप्रथम धर्म पत्नी खदीजा पुत्री खुवैलिद रजियल्लाहो अन्हा थिईन्, उनी संग नबी ﷺ ले नबी हुनु भन्दा अघि विहे गरेका थिए त्यो बेला उनी चालीस वर्षकी थिईन्, उहाँको जीवनकालमा नबी ﷺ ले कुनै अर्को महिला संग विहे गर्नु भएन, र इब्राहीम बाहेक उहाँको सबै सन्तान यिनीकै कोखबाट जन्मेका थिए, नबी ﷺ लाई ईशदूत्व प्राप्त भएपछि यिनी धेरै सहायता गरेकी थिईन् र हरेक दुःख सुखमा उहाँको साथमा रहिन्, आफ्नो तन, धन व माल न्योछावर गरी उहाँलाई सान्त्वना दिदै थिईन्, अल्लाहले जिब्रील

अलैहिस्सलाम द्वारा उहाँलाई सलाम पठाएका थिए र यो यस्तो विशेषता हो जुन उनी बाहेक अन्य महिलालाई प्राप्त भएन र उहाँको देहान्त प्रवास भन्दा तीन वर्ष अघि भएको थियो ।

२- सौदा रजियल्लाहो अन्हा

खदीजा रजियल्लाहो अन्हाको देहान्तको केही दिन पछि नबीﷺले सौदा पुत्री जमआ अलकुरशिय्या संग बिहे गरेका थिए, यिनी त्यो महान महिला हुन् जुन आफ्नो पालो आईशा रजियल्लाहो अन्हालाई दिएकी थिइन्।

३-आईशा रजियल्लाहो अन्हा

सौदा रजियल्लाहो अन्हा पश्चात नबीﷺले उम्मे अब्दुल्लाह आईशा पुत्री अबू बक्र सिद्दीक रजियल्लाहो अन्हा संग बिहे गरे, उहाँको निर्दोषिता र सतीत्वाको गवाही सातौं आकाशको माथिबाट अवतरण भयो, यिनी नबीﷺकी प्रियसी थिइन्, उनी संग बिहे गर्नु भन्दा अघि नै फरिश्ताहरूले उनीलाई रेशमको लुगामा लपेटेर देखाउदै नबीﷺको समक्ष पेश गरी भनेका थिए: “यो तपाईंको पत्नी हुन्”, नबीﷺले यिनी संग शव्वाल मसान्तमा बिहे गरेका थिए, त्यो बेला उनी ६ वर्षकी थिइन् र उहाँको द्विरागमन शव्वाल मसान्त सन् १ हिजरीमा भयो त्यो बेला उनी ९ वर्षकी थिइन्, नबीﷺले उहाँको अतिरिक्त कुनै अन्य कुमारी (अविवाहित) संग विहे गर्नु भएन, र उनी बाहेक अन्य कसैको सिरकमा प्रकाशना(वह्य)को अवतरण हुँदैन्थ्यो, आईशा रजियल्लाहो अन्हा नबीﷺको निकट सबै प्राणीहरू भन्दा अधिक प्रिय थिइन्, उहाँको सतीत्व आकाशबाट अवतरित भयो, एवम् समुदाय यो कुरा माथि निर्विवाद रूपमा एकमत छ कि जो उहाँ माथि व्यभिचारको लांछन लगायो भने त्यो अधर्मी हो, यिनी सर्वाधिक समझदार र ज्ञानी महिला थिइन्, बरू निर्विवाद रूपमा यस समुदायको समस्त महिलाहरूमा समझदार र ज्ञानी महिला हुन्, नबीﷺका ठूलाठूला साथीहरू (सहाबा) उनी सित फतवा सोध्दै थिए तथा उहाँको राय स्वीकार गर्दै थिए।

४-हफसा रजियल्लाहो अन्हा

आईशा रजियल्लाहो अन्हा पछि नबीﷺले हफसा पुत्री उमर पुत्र खत्ताब रजियल्लाहो अन्हा संग बिहे गरे, उनी आफ्नो पहिलो पति खुनैस बिन हुजाफा अस्सहमी संग इस्लाम स्वीकार गरेका थिइन्, एवम् उहाँको

संग प्रवास गरी मदीना आएकी थिइन्, किन्तु उहुद नामक युद्ध पछि पतिको स्वर्गवास भयो तब नबीﷺले उनी संग बिहे गरेका थिए।

५-जैनब पुत्री खुजैमा रजियल्लाहो अन्हा

हफसा रजियल्लाहो अन्हा पछि नबीﷺले जैनब पुत्री खुजैमा रजियल्लाहो अन्हा संग बिहे गरे, जुन बनू हिलाल बिन आमिर कुल सित सम्बन्ध राख्दै थिईन्, विवाहको दुई महिना पछि उहाँको स्वर्गवास भइसक्यो, यिनी त्यो महिला हुन् जसको उपाधि उम्मुल मसाकीन(निर्धनहरूको माता) थियो।

६-उम्मे सलमा रजियल्लाहो अन्हा

नबीﷺले जैनब रजियल्लाहो अन्हा पछि हिन्द पुत्री अबू उमैया कुरशीय्या मखजूमिया रजियल्लाहो अन्हा संग विहे गरे, अबू उमैयाको नाम हुजैफा पुत्र मुगीरा थियो, नबीﷺकी पत्नीहरूमा सबै भन्दा अन्तमा स्वर्गवासी हुने यिनै हुन्, सन् ६२ हिजरीमा उहाँको देहान्त भयो।

७-जुवैरिया रजियल्लाहो अन्हा

नबीﷺले जुवैरिया पुत्री हारिस पुत्र अबू ज़रार अल्मुस्तलाकीय्या संग बिहे गरे र उनी बनू मुस्तलिककी कैदीहरू मध्ये एक थिइन्, यिनी नबीﷺसित आफ्नो रिहाईको लागि तय गरिएको धनराशिको भुक्तानीमा सहायता माग्नको लागि आएकी थिइन्, नबीﷺले त्यो धनराशि उहाँको तर्फबाट भुक्तान गरेर उनी संग बिहे गरेका थिए।

८-जैनब पुत्री जहश रजियल्लाहो अन्हा

जुवैरिया रजियल्लाहो अन्हा पछि नबीﷺले जैनब पुत्री जहश रजियल्लाहो अन्हा संग बिहे गरेका थिए, जुन बनू असद बिन खुजैमा नामक कुल सित सम्बन्ध राख्दै थिईन्, यिनी नबीﷺकी फुपु उमैमाकी पुत्री थिइन्, र यिनीको सम्बन्धमा यो आयत अवतरित भयो(जब ज़ैद रजियल्लाहो अन्होले उनी सित आफ्नो आवश्यकता पूरा गरीसके तब मैले उनीसँग तपाईंको विहे गरीदियोँ) (अल अहज़ाब:३७)। र उनी यसैकारण नबीﷺकी अन्य पत्नीहरू सित गर्वसाथ भन्दै थिइन् कि: “तिमीहरूको विहे तिमीहरूको परिवारले गराएका छन् र मेरो

विहे अल्लाहले सात आकाशको माथिबाट गराएको छ"। यिनको विशेषता यो हो कि यिनको बिहेमा अभिभावक (वली) स्वयं अल्लाह नै थिए, जसले सात आकाशको माथिबाट उहाँको विवाह नबी ﷺसंग तय गरेका थिए, उहाँको मृत्यु उमर पुत्र खत्ताब रजियल्लाहो अन्होको शासनकालको प्रारम्भिक युगमा भएको थियो, पहिला उहाँको विवाह ज़ैद पुत्र हारिसा संग भएको थियो, नबी ﷺले ज़ैदलाई आफ्नो दत्तक पुत्र (मुहबोला छोरा) बनाएका थिए, जब ज़ैद रजियल्लाहो अन्होले उहाँ सित सम्बन्ध विच्छेद गर्नु भयो तब अल्लाहले नबी ﷺको बिहे उनी संग गराएका थिए, ताकि यो दत्तक पुत्रहरूको पत्नीहरू संग विहे गर्ने हेतु एउटा उदाहरण बनोस्।

९-उम्मे हबीबा रजियल्लाहो अन्हा

उनी पश्चात नबी ﷺले उम्मे हबीबा रजियल्लाहो अन्हा संग बिहे गरे, उहाँको नाम रमला पुत्री अबू सुफियान सख्र पुत्र हर्ब कुरशिया उमवीया थियो, नबी ﷺले उनीसँग हब्शामा बिहे गरेका थिए जहाँ उनी प्रवास गरेर पुगेकी थिइन्, नबी ﷺको तर्फबाट उहाँको मुह चार सय दीनार त्यहाँका राजा नज्जाशीले तिरेका थिए, त्यसपछि उनी नबी ﷺको यहाँ ल्याइएका थिइन् र आफ्नो भाई मुआविया रजियल्लाहो अन्होको शासनकालमा उहाँको देहान्त भयो।

१०-सफीया रजियल्लाहो अन्हा

नबी ﷺले सफीया पुत्री हुय्यि पुत्र अखतब कुल बनू नज़ीरको सरदार जुन मूसा अलैहिस्सलामका भाई हारून पुत्र इमरानको सन्तान मध्येका थिइन् संग बिहे गरे, यसप्रकार उनी एक नबीको छोरी र अर्को नबीको पत्नी भईन्, यिनी संसारको सुन्दर महिलाहरू मध्ये एक थिइन्, यिनी थुनामा परेपछि नबी ﷺकी दासी बनेकी थिइन् तब नबी ﷺले यिनीलाई स्वतन्त्र गरेका थिए, र उनको स्वतन्त्रता नै उहाँको बिहेको मुह थियो, त्यसपछि स्वतन्त्रतालाई मुह घोषणा गर्नु सुन्नत बन्यो।

११-मैमूना रजियल्लाहो अन्हा

सफीया रजियल्लाहो अन्हा पछि नबी ﷺले मैमूना पुत्री हारिस हिलालिया संग विवाह गरे, यिनी अन्तिम महिला थिइन् जो संग नबी ﷺले बिहे गरेका थिए, नबी ﷺले कज़ा(छुटेको) उमरा सित हलाल भएपछि मक्कामा विहे गरेका थिए। यसमा कुनै दुई मत छैन कि नबी ﷺनौ पत्नीहरू जीवित थिइन् जब उहाँको देहान्त भयो,

उहाँको मृत्यु पश्चात सर्वप्रथम उहाँको पत्नीहरू मध्ये जैनब पुत्री जहश रजियल्लाहो अन्हाको मृत्यु सन् २०हिजरीमा भएको थियो,र सबैभन्दा अंतमा उम्मे सलमा रजियल्लाहो अन्हाको देहान्त सन् ६२ हिजरीमा यजीद पुत्र मुआवियाको शासनकालमा भएको थियो।

दोश्रो भागः

नबी ﷺ को जीवनी

पहिलो अध्याय: नबी हुनु भन्दा अघिको अवस्था

नबीﷺको जन्म: नबी ﷺमक्कामा हातीको घटना भएको वर्ष रबीउल अव्वल महिनामा सोमवारको दिन प्रवासको (हिजरत) ५३ वर्ष अघि जन्मिएका थिए, तदानुसार ५७१ ईस्वी थियो, हातीको घटना तथा अल्लाहले त्यसलाई रोक्नु, अल्लाहको तर्फबाट आफ्नो घर काबा तथा आफ्नो नबी मुहम्मदﷺको लागि एक भूमिकाको रूपमा थियो।

उहाँको पिता: अब्दुल्लाह बिन अब्दुल मुत्तलिब ,नबीﷺआफ्नो आमाको गर्भमा थिए कि बुवाको देहान्त भयो, परिणाम स्वरूप उनी अनाथ जन्मेका थिए।

आमा:आमिना पुत्री वहब, जुन बनू जुहरा कुल सित थिइन्,नबीﷺको आयु अहिले सात वर्ष पुगेको थिएन कि उहाँको देहान्त भयो।

पालन पोषण: आमाको देहान्त पछि नबीﷺको पालन पोषण उहाँको बाजे अब्दुल मुत्तलिबले गरे,र अहिले नबीﷺको उमेर आठ वर्ष पुगेको थियो कि बाजेको पनि देहान्त भई हाल्यो, त्यसपछि हाम्रो नबीको पालन पोषण उहाँको काका अबू तालिबले गरे र अबू तालिबको मूल नाम अब्दे मुनाफ़ थियो।

नबीﷺलाई स्तनपान गराउने महिलाहरु

सुवैबा: यिनी अबू लहबकी दासी थिईन्, यिनले नबीﷺको संग अबू सलमा अब्दुल्लाह पुत्र अब्दुल असद मखज़ूमिलाई पनि स्तनपान गराएकी थिइन्,र उहाँलाई त्यो दुध उहाँको छोरा मसरूहको जन्मले गर्दा आएको थियो, र यी दुई जनाको साथमा उहाँले नबीﷺको काका हमज़ा पुत्र अब्दुल मुत्तलिब रजियल्लाहो अन्होलाई पनि स्तनपान गराएकी थिइन्।

हलीमा सादिया:यिनले आफ्नो छोरा अब्दुल्लाहको जन्मको कारणले हुने दुध नबीﷺलाई खुवाएकी थिइन्, अब्दुल्लाह, उनैसा र जुजामा (जुजामाको नाम शैमा पनि थियो) को भाई हुन्,र यिनी सबै जना हारिस पुत्र अब्दुल उज़्जा पुत्र रिफाआ अस्सादीका सन्तान हुन् , यिनले नबीﷺको संग संगै उहाँको काकाको छोरा अबू सुफियान पुत्र हारिस पुत्र अब्दुल मुत्तलिब रजियल्लाहो अन्होलाई स्तनपान गराएकी थिइन्।

नबीﷺलाई हेरचाह गर्ने महिलाहरु

१-नबीﷺकी आमा आमिना

२-अबू लहबकी दासी सूवैबा

३-हलीमा पुत्री अबु जुएब सादिया

४-शैमा:यिनी हलीमा सादियाकी पुत्री तथा नबीﷺकी दुध सह-बहिनी थिइन्,यिनी नै हुन् जुन हवाज़िनको प्रतिनिधि मण्डलमा नबीﷺको नजिक आएकी थिइन्,तब नबीﷺले उहाँको आदर सम्मान गर्दै आफ्नो चादर बिछाएर त्यस माथि बसाएका थिए।

५-उम्मे ऐमन: यिनी बरका अल्हबशिय्या रजियल्लाहो अन्हा हुन्, यिनीलाई नबी ﷺआफ्नो बुवाको तर्फबाट उत्तराधिकारमा पाएका थिए,र यिनी नबीको सुउँनी थिइन्।

नबीﷺले उहाँको विवाह आफ्नो प्रिय दास ज़ैद पुत्र हारिसा रजियल्लाहो अन्हो संग गराएका थिए, उहाँ द्वारा उसामा पुत्र ज़ैद रजियल्लाहो अन्होको जन्म भएको थियो।

यिनी त्यो महिला हुन् कि नबीﷺको देहान्त पछि अबू बक्र र उमर रजियल्लाहो अन्होमा उनको नजिक आएका थिए र हेरे कि उनी रुदै थिइन्, दुवै जना उनी सित सोधे:किन रुनुहुन्छ? अल्लाह कहाँ जुन छ त्यो उसको नबीﷺको लागि सर्वोत्तम छ?तब उनी भनिन्:म लाई थाहा छ कि अल्लाह कहाँ जुन छ त्यो नबीﷺको लागि सर्वोत्तम छ,र रसूल जुन अवस्थामा थिए त्यो भन्दा राम्रो अवस्थामा पुगी सकेका छन्,तर म यसको लागि रुदै छु कि हामीहरुको लागि आकाशबाट प्रकाशनाको सिलसिला समाप्त भई सक्यो,यो कुरा सुनेर दुवै जना ठूलो स्वरमा रुन थाले।

नबीﷺका कार्यहरु

नबीﷺले बाख्रा चराए र उहाँ भित्र धैर्य, दुर्बल माथि दया दृष्टि र उनको हेरचाह गर्नु जस्ता गुणहरु पाउनुको यो एउटा ठूलो कारण हो।

नबीﷺले भन्नुभयो कि: अल्लाहले जति नबीहरू पठाएका थिए सबै जनाले बाखा चराए। साथीहरूले सोधे: के तपाईं पनि? उहाँले भन्नुभयो:हाँ, मैले पनि केही करारीत(पैसा)को सट्टामा मक्कावासीहरूका बाखा चराएका थिए।

व्यापार एवम् विवाह

जब नबीﷺ २५ वर्षका भए तब व्यापारको सिलसिलामा सीरिया (शाम) गए,बुसरा पुगेर त्यहाँ बाट फर्के,फर्केर आएपछि नबीﷺले आफ्नो पहिलो पत्नी खदीजा पुत्री खुवैलिद संग विहे गरे।

काबाको पुनर्निर्माण

जब नबीﷺ को उमेर ३५ वर्ष पुग्यो तब काबाको भित्ताहरू जर्जर एवम् क्षीण भई सकेका थिए, कुनै पनि समय खस्ने सम्भावना थियो,यो कुरा हेरेपछि कुरैशले त्यसको पुनर्निर्माणको योजना बनाए,कुरैशका सबै कबीलाले निर्माणको लागि एक एक कुना बांडफांड गरे, निर्माण कार्य जब हजरे असवद(कालो ढुंगा) सम्म पुग्यो तब यो कुरा लिएर झगडा हुन थाल्यो कि कसले यसलाई त्यसको स्थानमा राख्छ, यसरी गर्दै गर्दा ४,५ दिन बितिसक्यो, फेरि उनीहरू यो कुरा माथि सहमत भए कि जो सर्वप्रथम काबा भित्र प्रवेश गर्नेछ त्यसले यो कुराको समाधान खोज्छ, सौभाग्यवश काबामा प्रवेश गर्ने पहिलो व्यक्ति हाम्रो नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम थिए, उनीहरूले उहाँलाई त्यस बारेमा फैसला गर्न अधिकार दिए,नबीﷺले एउटा चादर मंगाए र त्यसमा हजरे असवदलाई राखे, र हरेक कबीलालाई एक एक किनारा समातेर उठाउनका लागि भने जब त्यो आफ्नो उचित स्थानमा पुगी सक्यो तब नबीﷺले आफ्नो हातबाट त्यस ठाउँमा स्थापित गरे।

नबीﷺका एकान्त प्रिय हुनु

आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि: “नबीﷺएकान्त प्रिय थिए,उनी गारे हेरामा एकान्तमा जादै थिए,र कयौं दिन त्यहाँ पूजा आराधना गरिँदै थिए”,र नैसर्गिक रूपमा उहाँको मुटुमा मूर्तीहरू तथा समाज प्रति घृणा थियो, उहाँको समक्ष त्यो भन्दा बढी घृणित कुनै वस्तु थिएन।

दोश्रो अध्याय: प्रकाशनाको आरम्भ

जब नबी ﷺको उमेर ४०वर्ष भयो तब उहाँ माथि नबूवतको किरण चम्कियो र अल्लाहले सोमवारको दिन उहाँलाई रसूल बनाएर सम्मानित गर्यो।

नबी ﷺको नबूवत

आईशा रजियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि: प्रकाशना को आरम्भ नबी ﷺको सत्य सपनाहरु द्वारा भयो, उहाँ जहिले सपना हेर्दै थिए त्यो प्रातःकालको उज्यालो सरह सत्य व सही साबित हुन्थ्यो, फेरि उहाँ एकान्त प्रिय भएका थिए, कयौं रात उहाँ गारे हेरामा एकान्त बसी पूजा आराधना गरिँदै विताउने गर्थे, जब सम्म घर फर्कने मन पर्दैनथ्यो उनी खानेकुरा लिएर त्यहाँ बस्थे, खानेकुरा समाप्त भएपछि आफ्नो पत्नी खदीजा रजियल्लाहो अन्हाको यहाँ आउने गर्थे र खानेकुरा लिएर त्यहाँ फर्केर जान्थे, यहाँ सम्म कि गारे हेरामा हुदै हुंदा उहाँ सामु सत्य प्रकट भयो, फेरि आयो र उहाँ सित भन्यो: पदनुस, उहाँले भन्नुभयो: म पाठक होइन, होइन, नबी ﷺभन्दै छिन् कि: फेरि फेरि शताले म लाई समातेर धेरै बलले थिच्नुभयो कि म लाई दुख हुन थाल्यो र फेरि म लाई छाड्नुभयो, र भन्यो: पदनुस, मैले भने: म पाठक होइन, फेरि फेरि शताले दोश्रो पटक म लाई समातेर धेरै बलले थिच्नुभयो कि म लाई दुख हुन थाल्यो र फेरि म लाई छाड्नुभयो र भन्यो: पदनुस, मैले भने: म पाठक होइन, फेरि फेरि शताले तेश्रो पटक म लाई समातेर धेरै बलले थिच्नुभयो कि म लाई दुख हुन थाल्यो र फेरि म लाई छाड्नुभयो र भन्यो: إقرأ باسم ربك الذي خلق ° خلق الانسان من علق ° إقرأ وربك الاكرم ° الذي علم بالقلم ° علم الانسان ما لم يعلم ° (سورة العلق: 1-5)

अनुवाद: (हे मुहम्मद ﷺपढ; आफ्ना पालनकर्ताको नामबाट जसले सिर्जना गरे° सिर्जना गरे मनुष्यलाई रगतको डल्लोबाट° तिम्रा रब सबभन्दा उदार छन° जसले कलमद्वारा शिक्षा प्रदान गरे° मनुष्यलाई त्यो कुरा सिकाए जुन कुराको ज्ञान उसलाई थिएन°)

नबी ﷺयी पाँच आयतहरू सुनेर घर फर्के, यस नौलो घटनाले उनी काँप्दै थिए, उनी खदीजा रजियल्लाहो अन्हाको करिब आए र भने: म लाई चादर ओढाउनुहोस्, म लाई चादर ओढाउनुहोस्, सबै जनाले उहाँलाई चादर ओढाए, जब उहाँको भय समाप्त भयो तब खदीजा रजियल्लाहो अन्हा सित कुरा गरे र यस घटना बारे उनीलाई विस्तृत जानकारी गराए र भने: म लाई आफ्नो ज्यानको खतरा महसुस हुन्छ, तब खदीजा रजियल्लाहो अन्हाले उहाँलाई ढाढस र सान्त्वना दिदै भनिन्: अल्लाहको क्रसम! कदापि यस्तो हुँदैन कि

अल्लाहले तपाईंलाई अपमानित गर्छन्, तपाईं आफ्नो नातेदारहरू सित मेल-मिलाप राख्नु हुन्छ, दुर्बलहरूको भारी उठाउनु हुन्छ, निर्धनलाई कमाएर खुवाउनु हुन्छ, अतिथिहरूको सत्कार गर्नु हुन्छ, आपदामा परेकाहरूलाई सहयोग गर्नु हुन्छ, खदीजा रजियल्लाहो अन्हा उहाँलाई लिएर आफ्नो काकाको छोरा वरका पुत्र नौफल पुत्र असद पुत्र अब्दुल उज्जाको यहाँ आइन्, वरका यस्तो मान्छे थिए कि उनी अंधकार (जाहिलियत)को युगमा ईसाई धर्म कबूल गरेका थिए, र पुस्तक इबरानी भाषामा लेख्दै थिए, र यस प्रकार उनी बाइबललाई इबरानी भाषामा जति अल्लाहले उनलाई तौफीक दिन्थे लेख्ने गर्थे, अत्यधिक बुढो भएकोले उनी अन्धा भएका थिए, खदीजा रजियल्लाहो अन्हाले उहाँ सित भनिन्: हे मेरा काकाको छोरा! अलिकति आफ्नो भतिजाको कुरा सुन्नुहोस्, वरकाले नबी ﷺसित भने: हे मेरा भतिजा तिमी के हेर्छौं? तब नबी ﷺले आफूले देखेको सबैकुरा उहाँलाई बताए, तब वरकाले उहाँ सित भने: यो त्यो नामूस(फरिश्ता)हो जसलाई अल्लाहले मूसा अलैहिस्सलाम माथि अवतरित गराएका थिए, हाय! म त्यो बेला जवान हुन्थे, काश! म त्यो बेला जीवित रहन्थे जब तपाईंको क्रौम तपाईंलाई यहाँबाट निकालिने छ, तब नबी ﷺले आश्चर्यले सोधे: के उनीहरू म लाई साँच्चै निकाल्नु हुनेछ? उहाँले भन्नुभयो: हां, तपाईं जुन कुरा लिएर आउनु भएको छ त्यो कुरा जुन नबी पनि लिएर आए उनी सित दुश्मनी नै गरियो, यदि म तपाईंको युग पाएँ भने तपाईंको धेरै सहयोग गर्नेछु, केही दिन पछि वरकाको देहान्त भयो र प्रकाशनाको सिलसिला पनि बन्द भई हाल्यो। नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले भन्नुभयो: म बाटोमा हिडिरहेका थिए अचानक मैले आकाशबाट एउटा आवाज सुनें, जब मैले माथि हेरें तब त्यही फरिश्ता जुन गारे हेरामा आएको थियो आकाश र धरतीको बीच कुर्सीमा बसेको थियो, म त्यसबाट भयभीत भएँ र घर फर्केँ तथा भनें: म लाई कम्बल ओढाउनुहोस्, म लाई कम्बल ओढाउनुहोस्, तब अल्लाहले यो आयत अवतरण गरे: **ياايها المدثر ° قم فأنذر ° وربك فكبر ° وثيابك ° فطهر ° والرجز فاهجر °**

अनुवाद: (हे लुगा बेरेर सुतेको मान्छे • उठ र डराउने गर • र , आफ्ना यसको महानता वर्णन गर • र , आफ्ना वस्त्रहरू पवित्र राख • र अपवित्रतालाई त्याग •) र त्यसपछि प्रकाशनमा को मामिला तात्थ्यो र निर्वाध रुपमा प्रकाशनाको अवतरण हुन थाल्यो।

प्रकाशनाका श्रेणीहरू

१-सपनाः प्रकाशनाको आरम्भ सपना द्वारा भयो, आईशा रज़ियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि: “नबी ﷺ जब कुनै सपना हेर्ने, त्यो विहानको उज्यालो सरह साचो भई प्रकट हुन्थ्यो”

२-मुटु अथवा मस्तिष्कमा कुरा हाल्नुः फरिश्ताले उहाँको मुटु अथवा मस्तिष्कमा कुरा बिना सामु आएर हालिदिन्थे, नबी ﷺ ले भन्नुभयो: रूहुल अमीन (जिब्रील) ले मेरो मस्तिष्कमा हाल्नु भयो, र म लाई सूचना दिनुभयो कि उनी.....”

३-फरिश्ताको रूप धारण गर्नु: नबी ﷺ ले भन्नुभयो कि: “फरिश्ता कहिलेकाहीं मेरो नजिक मानवको भेषमा आउँदै छ, र मसंग कुरा गर्छ, र म स्मरण गर्छु जुन उनी भन्छन्” र यस रूपमा फरिश्तालाई कहिलेकाहीं सहाबाहरू देखिहाल्थे।

४-घंटीको झंकार: नबी ﷺ ले भन्नुभयो कि: कहिलेकाहीं प्रकाशना घंटीको झंकार समान मेरो माथि अवतरित हुँदैछ, र यो मेरो लागि सबैभन्दा कठिन हुन्छ जब सम्म त्यो म बाट समाप्त हुन्छ म उहाँले भनेको कुरा याद गरी हाल्छु” आईशा रज़ियल्लाहो अन्हा भन्दै छिन् कि: मैले अत्यन्त चिसो याममा पनि उहाँ माथि प्रकाशनाको अवतरण हुँदै हेरेको छु, त्यो समाप्त भएपछि उहाँको निधारमा पसिना बग्दै थियो”। बरू यदि नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सवार भएको भए भारले गर्दा त्यो जनावर बसीहाल्थ्यो।

५-फरिश्ताको रूपमा: नबी ﷺ फरिश्तालाई त्यही रूपमा हेर्ने गर्थे, जुन रूपमा फरिश्तालाई पैदा गरिएको थियो, उहाँ नबी ﷺ माथि प्रकाशना गर्थे जुन अल्लाहले चाहन्थे, यस्तो नबी ﷺ संग दुई चोटि भयो जसको वर्णन अल्लाहले सू्रह नज्ममा गरेका छन।

६-अल्लाहको तर्फबाट प्रत्यक्ष प्रकाशना: यो त्यही हो जुन प्रत्यक्ष रूपमा अल्लाहले मेराजको रातमा नबी ﷺ माथि नमाज इत्यादि कुरा अनिवार्य गर्ने सम्बन्धमा गरेको थियो।

७-अल्लाहका नबी ﷺ सित प्रत्यक्ष कुराकानी: नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सित अल्लाहले विना कुनै माध्यमबाट कुराकानी गर्थे जस्तै मूसा अलैहिस्सलाम सित गर्दै थियो।

नबी ﷺमाथि सर्वप्रथम अवतरित हुने प्रकाशना

सर्वप्रथम नबी ﷺमाथि सूरह अलकको प्रारम्भिक पाँच आयतहरू (श्लोकहरू) अवतरित भएका थिए, जुन निम्नलिखित छन्:

إقرا باسم ربك الذي خلق ° خلق الانسان من علق ° إقرا وربك الاكرم ° الذي علم بالقلم ° علم الانسان ما لم يعلم ° (سورة العلق: 1-5)

अनुवाद: (हे मुहम्मद ﷺपढ; आफ्ना पालनकर्ताको नामबाट जसले सिर्जना गरे° सिर्जना गरे मनुष्यलाई रगतको डल्लोबाट° पढ! तिम्रा रब सबभन्दा उदार छन्° जसले कलमद्वारा शिक्षा प्रदान गरे° मनुष्यलाई त्यो कुरा सिकाए जुन कुराको ज्ञान उसलाई थिएन°)

नबी ﷺको दावतका श्रेणीहरू

१-नबूवत,

२-आफ्नो आफन्तलाई डराउनु,

३-आफ्नो समुदाय (क्रौम)लाई डराउनु,

४-त्यस समुदायलाई डराउनु जसको यहाँ नबी ﷺभन्दा अघि कुनै रसूल आएका थिएनन्, र त्यो समस्त अरब हुन्।

५-हरेक मानिस र जिन्नलाई डराउनु जसलाई प्रलयको दिन सम्म मेरो दावत पुग्नेछ।

नबी ﷺको दावतका चरणहरू

१- गोपनीय दावत: यो दावत नबूवतको प्रारम्भिक तीन वर्ष सम्म चल्यो।

२- खुल्ला दावत: जब नबी ﷺलाई यसको आदेश दिइयो: (فاصدع بما تؤمر) अर्थ: हे नबी ﷺतिमीलाई जुन आदेश प्राप्त भएको छ, त्यो स्पष्ट रूपमा सुनाऊ। (हिज्र:९४)

नबीﷺमाथि सर्वप्रथम ईमान ल्याउने मानिसहरू

पुरुषमा:अबु बक्र सिद्दीक रजियल्लाहो अन्हो

महिलाहरूमा: खदीजा पुत्री खुवैलिद रजियल्लाहो अन्हा

बच्चाहरूमा: अली पुत्र अबु तालिब रजियल्लाहो अन्हो

स्वतन्त्र सेवकहरूमा:जैद पुत्र हारिसा रजियल्लाहो अन्हो

सेवकहरूमा: बिलाल पुत्र रिबाह अल्हबशी रजियल्लाहो अन्हो

प्रारम्भिक कालमा इस्लाम स्वीकार्नेहरू

नबीﷺमाथि प्रारम्भिक कालमा इस्लाम स्वीकार्नेहरू जसको वर्णन मैले गरेको छु,त्यस पश्चात उहाँको परिवारले इस्लाम स्वीकार गरे, फेरि उसमान पुत्र अफ्फान,तलहा पुत्र ओबैदुल्लाह,जुबैर पुत्र अव्वाम,साद पुत्र अबी वक्रकाश,अब्दुरहमान पुत्र औफ,खब्बाब पुत्र अरत्त,सुहैब रूमी,अम्मार पुत्र यासिर,र उहाँको आमा सुमैया,अबूओबैदा आमिर पुत्र जर्ह,उस्मान पुत्र मज़ऊन,अबू सलमा पुत्र अब्दुल असद र उतबा पुत्र गज़वान रजियल्लाहो अन्हुमले इस्लाम स्वीकार गरेका थिए ।

तेश्रो अध्याय :

मक्की जीवनकाल

बहुदेववादीहरूको नबीﷺ र सहाबा रजियल्लाहो अन्हमलाई कष्ट दिनु

बहुदेववादीहरूले नबीﷺको दावतको सत्यता तथा मानिसहरू उहाँको वरिपरि जम्मा हुने दृष्य हेरे,तब उनीहरूले नबीﷺलाई कठोर यातना दिन आरम्भ गरे, तिनीहरू द्वारा दिइएको पीडाका केही रूपहरू यस प्रकार छन्:-

- नबीﷺको तर्फबाट यो झुठो कुराको प्रचारप्रसार गर्नु कि उनी जादुगर हुन,ताकि मानिसहरू भित्र उहाँ प्रति घृणा उत्पन्न होस्।
- नबीﷺको तर्फबाट यो झुठो कुराको प्रचारप्रसार गर्नु कि उनी बौलाहा हुन्, ताकि मानिसहरू उनीलाई मूर्ख बुझ्नु।
- नबीﷺको तर्फबाट यो झुठो कुराको जानकारी दिनु कि उनी झूठा हुन् यसको खण्डन यस कुराबाट हुन्छ कि उहाँ यिनीहरूको बीचमा सादिक(साचो)अमीनको नामले प्रसिद्ध थिए।
- नबीﷺजुन लिएर आएका थिए त्यसको उपहास गर्नु।
- नबीﷺइस्लामको दावत दिनका लागि जब जान्थे,तब यिनीहरू हल्ला गर्थे ताकि मानिसहरू जुन प्रकाशना र सत्य उहाँले लिएर आएका थिए त्यो न सुन्न सकून्।
- मक्काको बाहिरबाट जुन मानिसहरू उमरा या हज्जको उद्देश्यले आउँदै थिए, उनीहरूको स्वागत गर्नु र उनीहरूलाई नबीﷺ को कुरा सुन्नुबाट रोक्ने प्रयास गर्नु।
- नबीﷺ लाई शारीरिक एवं मानसिक पीडा दिने, जस्तै उक्रबा पुत्र अबू मूऐतले गरेको थियो कि एकपटक उसले उहाँको गालामा लुगा हालेर यति जोरले तान्यो कि मानौं नबीको प्राण निस्कने समय आइपुग्यो,अबू बक्र सिद्दीक रजियल्लाहो अन्होले त्यसलाई हटाए,र उहाँ माथि ऊंटको आन्द्रा हालियो, त्यसलाई नबीको छोरी फातिमा रजियल्लाहो अन्होले सफा गरिन्।
- नबीﷺको हत्याको प्रयास गर्नु यस उद्देश्यले उनीहरूले नबीको सट्टामा उमारा पुत्र वलीदलाई दिने र नबीﷺको हत्या गरिने प्रस्ताव उहाँको काका अबु तालिब समक्ष प्रस्तुत गरे।

- दुर्बल एवम् असहाय मुसलमानहरूलाई कठोर दुख र यातना दिने, जस्तै बिलाल रज़ियल्लाहो अन्होको पेट माथि ढुंगा राख्ने, अम्मार पुत्र यासिर र उहाँको परिवार रज़ियल्लाहो अन्हुम सित अमानवीय व्यवहार गर्ने इत्यादि।

हब्शा (हाल इथोपिया र सुडान)तिर प्रवास

जब मुसलमानहरूको संख्या बढ्न थाल्यो र बहुदेववादीहरू(कुप्फार) भयभीत हुन थाले,तब यिनीहरूको मुस्लिमहरू माथि अत्याचार र तांडव अरु बढ्न थाल्यो, रसूलﷺ ले उनीहरूलाई हब्शा तिर प्रवास गर्न अनुमति प्रदान गर्नुभयो, र नबीﷺ ले भन्नुभयो कि:त्यो देशको राजा यस्तो व्यक्ति हो, जसको समक्ष मानिसहरू माथि अत्याचार हुँदैन”।

पहिलो प्रवास

यस प्रवासमा बाह्र पुरुष र चार महिला थिए, जसमा उस्मान पुत्र अफ्फान रज़ियल्लाहो अन्हो पनि थिए, सर्वप्रथम उनी र उहाँको श्रीमती, नबीﷺकी छोरी रुकैया निस्केका थिए,हब्शामा उनीहरू राम्रो सित जीवनयापन गर्न थाले, यसै बीचमा उहाँले यो सूचना पाउनुभयो कि कुरैशले इस्लाम स्वीकार गरिसकेका छन्,तर यो सूचना झूठो थियो,यो कुरा सुनेर उनी फर्केर मक्का आइपुगे, यहाँ आएर थाहा भयो कि अवस्था पहिलो भन्दा झन बढी पीडादायक छ,तब केही जना त्यहाँ बाट फर्के र केही जना नगरमा प्रवेश गरे , उनीहरू कुरैशबाट धेरै दुःखका सामना गरे,मक्कामा प्रवेश गर्नेहरु मध्ये अब्दुल्लाह पुत्र मसऊद रजियल्लाहो अन्हो पनि थिए।

दोश्रो प्रवास

दोश्रो प्रवासमा तिरासी पुरुष र अठ्ठारह महिला हब्शा तिर प्रस्थान गरेका थिए, उनीहरू राजा नज्जाशीको यहाँ राम्रो अवस्थामा बसेका थिए,जब यस कुराको जानकारी कुरैशलाई भयो तब उनीहरूले अम्र पुत्र आस एवं अब्दुल्लाह पुत्र अबू रबीआलाई एक टोली संग पठाए ताकि उनीहरू नज्जाशीको समक्ष मुसलमानहरूको विरुद्ध चाल चालि सकून्, तर अल्लाहले उनीहरूको चाललाई उनीहरू माथि पल्टाईदियो।

हमज़ा र उमर रजियल्लाहो अन्होमाको इस्लामको स्वीकार

नबूवतको छैठौं वर्ष हमज़ा पुत्र अब्दुल मुत्तलिब रजियल्लाहो अन्होले इस्लाम स्वीकार गरे, र उनी कुरैशका सबैभन्दा बढी सम्मानित व्यक्ति थिए, उहाँ द्वारा अल्लाहले नबीﷺलाई सम्मानित गरे, फेरि नबीﷺको आशिषको बरकतले गर्दा उमर पुत्र खत्ताब रजियल्लाहो अन्हो पनि इस्लाम स्वीकार गरेका थिए, यी दुवै व्यक्तिबाट मुसलमाननहरू बलियो भए, र कुरैशको मुसलमानहरू माथि अत्याचारको सिलसिला रोकियो।

अबु तालिब उपत्यकामा

नबीﷺको प्रति कुरैशको अत्याचार बढ्दै गयो यहाँसम्म कि उनीहरूले नबीﷺर उहाँको परिवारलाई अबुतालिब उपत्यकामा तीन वर्ष सम्म घेराउ गरे, यसै उपत्यकामा अब्दुल्लाह पुत्र अब्बास रजियल्लाहो अन्होमाको जन्म भयो, बहुदेववादीहरूको नबीﷺबाट धेरै पीडा भयो, र अंततः उहाँ यस घेराबन्दी बाट बाहिर निस्के, त्यो बेला उहाँको उमेर ४९ वर्ष पुगेको थियो।

अबु तालिब र खदीजा रजियल्लाहो अन्हाको मृत्यु

यस घटनाको केही महिना बितिसकेपछि नबीﷺको काका अबु तालिबको ८७ वर्षको उमेरमा मृत्यु भएको थियो, यसको केही दिन पश्चात खदीजा रजियल्लाहो अन्हाको पनि स्वर्गवास भयो, अब बहुदेववादीहरूको अत्याचार झन बढ्न थाल्यो।

नबीﷺको ताइफ तिर लाग्नु

नबीﷺजैद पुत्र हारिसा रजियल्लाहो अन्होलाई साथमा लिई मानिसहरूलाई अल्लाहको दावत दिन हेतु ताइफ तिर लागे, त्यहाँ उनी केही दिन बसे, किन्तु उनीहरूले उहाँको दावत स्वीकार गर्नुभएन, उहाँलाई कष्ट दिएर त्यहाँ बाट निस्कासन गरिदिए, उहाँलाई ढुंगा प्रहार गरे यहाँ सम्म कि दुबै खुट्टाका गोलीगाँठो रक्त रंजित भएका थिए, त्यहाँ बाट फर्केर नबी ﷺमक्का आए, र मुतइम पुत्र अदीको जमानतमा मक्कामा प्रवेश गरे।

अद्दासको इस्लाम

त्यहाँबाट फर्किदा बाटोमा अद्दास जुन क्रिश्चियन थिए, उहाँ सित भेट भयो, उनी नबीﷺमाथि ईमान ल्याए र उहाँको पुष्टि पनि गरे।

जिन्नहरुको इस्लाम

त्यसै मार्गमा नखला नामक स्थानमा नसीबीन समुदाय सित सम्बन्धित सात जिन्नहरुको एक समूहको आवागमन त्यहाँ भयो, उनीहरुले कुरआन सुने र इस्लाम स्वीकार गरे।

इस्रा र मेराज

फेरि नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई सशरीर र प्राण रातिमा मस्जिदे अक्शा लिए, तत्पश्चात त्यहाँ बाट सशरीर र प्राण आकाश माथि अल्लाहको सामु लिए, अल्लाहले नबीﷺसित कुराकानी गरे र उहाँ माथि नमाज़ अनिवार्य गरियो।

नबीﷺका विभिन्न जातिहरु समक्ष इस्लाम पेश गर्नु

नबीﷺमक्कामा बसेर विभिन्न जातिहरुलाई इस्लाम तिर दावत दिइ रहेका थिए, प्रत्येक वर्ष हज्जको मोसममा उनीहरुको समक्ष आफुलाई पेश गर्थे, ताकि उनीलाई शरण मिलोस् र आफ्नो ईश्वरको संदेश उनीहरु सम्म पुर्याउन सफल होउन, त्यसको सट्टामा उहाँलाई स्वर्ग मिलोस्, कुनै पनि जातिले नबीﷺको आमन्त्रणलाई स्वीकार गरेनन्, यो सम्मान ईश्वरले अन्सारको भाग्यमा लेखेको थियो, अतः त्यहाँका ६ जना आए र ईश्वर र रसूलको आमन्त्रणलाई स्वीकार गरे, तत्पश्चात उनीहरु मदीना फर्के र आफ्नो समुदायलाई इस्लाम तिर आमन्त्रण गरे, यहाँ सम्म कि इस्लामको प्रचार प्रसार हुनथाल्यो, अन्सारको घरहरुमा कुनै यस्तो घर थिएन जसमा नबीﷺको चर्चा न होस्।

अन्सार तथा अक़बाको बैअत(वचन)

पहिलो बैअत

अघिल्लो वर्ष अन्सारका १२ व्यक्ति मक्का आए जसमा त्यही ५ जना पछिल्लो वर्ष आएका ६ जना मध्येका थिए, नबी मुहम्मद ﷺ ले सुरह मुमतहिनामा वर्णित महिलाहरुको बैअत अक़बा(कठिन उपत्यका)मा लिए र त्यसपछि उनीहरु मदीना फर्के।

दोश्रो बैअत

त्यसको अघिल्लो वर्ष ७३ पुरुष र २ महिला आइन्, यिनी अन्तिम अक़बा वाला थिए, उनीहरुले यो बैअत गरे(वचन दिनुभयो) कि उनीहरु नबी ﷺ को त्यस्तै बचाव गर्ने छन जस्तै आफ्नो महिलाहरु, सन्तानहरु तथा आफ्नो प्राणको रक्षा गर्छन्,तब नबी ﷺ र उहाँका साथीहरु (सहाबा) ले उनीहरु तिर प्रस्थान गरे,नबी ﷺ ले त्यसमा १२ जनालाई सरदार(नक़ीब) नियुक्त गरे।

चौथो अध्यायः

मदनी जीवनकाल

प्रवासको(हिजरत) अनुमति

नबीﷺ ले आफ्नो साथीहरुलाई मदीना तिर प्रवासको अनुमति प्रदान गरे,तब उनीहरु जत्था बनाएर तरवार झुन्डयाई निस्केका थिए उनीहरुमा सर्वप्रथम जुन प्रचलित छःअबु सलमा पुत्र अब्दुल असद अलमखजूमी थिए, र एक मतको हिसाबले मुसअब पुत्र उमैर थिए, यिनीहरु अन्सार संग उनीहरुको घर आए, अन्सारले शरण दिएर उनीहरुको सहायता गरे र यसरी मदीना शहरमा इस्लामको प्रसार भयो।

फेरि नबीﷺलाई प्रवासको अनुमति प्राप्त भयो तब उनी रबीउल अव्वलको महिनामा सोमवारको दिन मक्काबाट निस्के, त्यो बेला उहाँको उमेर ५३ वर्ष थियो र उहाँको संग अबू बक्र सिद्दीक र उहाँको स्वतन्त्र दास आमिर पुत्र फुहैरा थिए र उनीहरुको मार्गदर्शक अब्दुल्लाह पुत्र उरैकित्त लैसी थियो,नबीﷺअबू बक्र रजियल्लाहो अन्होको संग शौर नामक गुफा (गारे शौर) मा प्रवेश गरे र त्यसमा तीन दिन व्यतीत गरे फेरि समुद्री किनारबाट हुँदै हिँडे।

नबीﷺको मदीनामा प्रवेश

जब नबीﷺर उहाँका साथीहरु मदीना पुगे त्यो १२ रबीउल अव्वल र सोमवारको दिन थियो, मदीनाको माथिल्लो भाग कुबामा बनू औफ बिन अम्रको यहाँ विश्राम हेतु झरे र त्यहाँ १४ दिन सम्म बसे।

इस्लामको पहिलो मस्जिद

र नबीﷺले कुबामा मस्जिदको शिलान्यास गरे, अब्दुल्लाह पुत्र उमर रजियल्लाहो अन्होमा भन्दै छन किः नबीﷺप्रत्येक शनिबार पैदल र सवार भई कुबा जाने गर्थे,र नबीﷺले भन्नुभयोः कुबा मस्जिदमा नमाज़ पढ्नुको पूण्य उमराको पूण्य समान छ,,।

नबीﷺको मस्जिदको निर्माण

फेरि नबीﷺआफ्नो ऊंटनी माथि सवार भई हिडे, मानिसहरु उहाँको ऊंटनीको लगाम समातेर उहाँ सित विनती गरीरहेका थिए कि उनी उहाँको घरमा वास गरून्, उहाँ उनीहरु सित भन्थेः “त्यसको बाटो छाडिदिनुहोस्, यसलाई आदेश प्राप्त भएको छ”, अन्ततः ऊंटनी त्यो स्थानमा बस्यो जुन स्थानमा आजभोलि मस्जिदे नबवी अवस्थित छ,जो त्यो बेला बनू नज्जारका दुई बालक सह व सुहैलको खलिहान थियो, त्यहाँ

नबीﷺहज़रत अय्यूब रजियल्लाहो अन्होको घर झरेका थिए, फेरि नबीﷺले आफ्नो साथीहरु (सहाबा)सित मिलेर त्यस खलिहानमा काँचो ईट्टा र खजूरको शाखाले एक मस्जिदको निर्माण गरे, त्यस पश्चात आफ्नो र आफ्नी पत्नीहरु को लागि त्यसको छेउमा निवास स्थानको निर्माण गर्नुभयो, त्यसमा सबै भन्दा नजिक आईशा रज़ियल्लाहो अन्हाको कोठा थियो,सात महिना बितिसकेपछि नबीﷺले अय्यूब रजियल्लाहो अन्होको घरबाट त्यहाँ स्थानान्तरण गरेका थिए।

भाइचारा(बन्धुत्व)

मस्जिदको निर्माण पश्चात नबीﷺले प्रवासीहरु (मुहाजिरीन) जुनको संख्या ९०थियो तथा अन्सारको बिच एक अर्काको सहायताको आधारमा बन्धुत्व गराए,तथा बद्रको घटना भन्दा अघि सम्म उनीहरु एक अर्काको मृत्युपछि उत्तराधिकारी (वारिस) बन्दै थिए।

यहूदी

जब नबी ﷺमदीना आए र यहूदी समुदायको मानिसहरु उहाँलाई हेरे तब बुझी हाले उहाँ साचो रसूल हुनु, र उहाँ त्यही हुनु जसको वर्णन आफ्नो किताब तौरातमा पाउँछन्, यसको विपरीत उनीहरु मध्ये धेरै कम जना इस्लाम स्वीकार गरेका थिए, त्यसमा उनीहरुको एक ज्ञानी एवं प्रकांड विद्वान अब्दुल्लाह पुत्र सलाम रजियल्लाहो अन्हो पनि थिए,तथा नबीﷺले यहूदी समुदायको जातिहरु बनु नज़ीर, बनु कुरैज़ा, तथा बनु कैनुक्काअ सित सन्धि गरे।

किबलाको परिवर्तन

मेराजमा नमाज अनिवार्य भए पछि नबी ﷺबैतुल मक़दिस तिर मुख गरेर नमाज़ पढ्दै थिए,र उहाँको चाहना थियो कि किबला मक्का होस्, र यसै आशामा नबीﷺआफ्नो मुख आकाश तिर उठाएर हेर्ने गर्थे,तब अल्लाहले यो आयत अवतरण गर्यो: “तिमीले घरि-घरि आकाशतिर अनुहार फर्काएर हेरेको हामीले देखिरहेका छौं। निश्चय नै हामी तिम्रो अनुहारलाई तिमीलाई मन पर्ने किब्ला तिर नै फर्काइ दिने छौं।(बकरा-१४४), अतः प्रवासको दोश्रो वर्ष नबीﷺले आफ्नो किब्ला काबा तिर परिवर्तित गर्नुभयो।

जिहादको अनुमति

नबीﷺजब पूर्णरूपमा मदीनामा स्थापित भइसके,तथा अन्सारले उहाँको हरेक प्रकारले रक्षा गरे तब अल्लाहको यो आदेश अवतरित भयो: ती मानिसहरूलाई अनुमति दिइयो जस संग युद्ध गरिन्छ,यसकारणले कि उनीहरू माथि अत्याचार गरियो, निसन्देह अल्लाह तिनीहरूको मदत गर्न पूर्ण सामर्थ्य राख्दछन्। ती यस्ता व्यक्तिहरु हुन जो आफ्ना घरहरूबाट अनाहकमा नपाइए, केवल यो भनेकोले गर्दा”अल्लाह नै हाम्रो पालनकर्ता हुन्। (हज्ज:३९-४०) अतः अल्लाहले मोमिनहरूलाई बहुदेववादीहरू विरुद्ध युद्ध गर्ने अनुमति दियो। र उहाँको प्रारम्भिक गज़वाहरूमा(गज़वा=यस्तो युद्ध जसमा नबीﷺस्वयं उपस्थित थिए) अबवाको युद्ध, बुवातको युद्ध र उशैराको युद्ध र केहि सरीय्या(यस्तो युद्ध जसमा नबीﷺस्वयं उपस्थित थिएनन्) युद्धहरू पनि छन्।

बद्र नामक युद्ध

प्रवासको दोश्रो वर्ष रमज़ान मसान्तमा नबी ﷺतीन सय भन्दा बढी (लगभग ३१३)जना सहाबाको साथमा सीरियाबाट फर्किरहेको कुरैशको टोलीको खोजीमा निस्के,अबू सुफियान त्यस टोलीलाई अर्को बाटोबाट लिएर निस्के,र दानव(शैतान)ले कुरैशलाई मोमिनहरू सित युद्ध गर्न प्रेरणा दियो,अतः दुबै समूह निस्के र बद्र नामक स्थानमा दुबै समूहको एक अर्का सित भेट भयो, र यो महान युद्ध गज़वा-ए- बद्र अल-कुबरा हो जसलाई यौमुल फुरक़ान(सत्य एवं असत्य बीच अन्तर स्पष्ट गरिने वाला दिन) पनि भनिन्छ।

जब दुबै समुहको एक अर्का सित भिडन्त भयो तब नबीﷺले आफ्नो ईश्वर सित दुआ र प्रार्थना गरे,तब अल्लाहले फरिश्ताहरू द्वारा मोमिनहरूको सहायता गरे जुन उनीहरू संग लड्दै थिए, अल्लाहले नबीﷺलाई काफिरहरू माथि विजयी बनायो र आफ्नो कथन(कलमा)लाई सर्वोच्चता प्रदान गर्यो, युद्धमा ७० बहुदेववादीहरू मारिए,र मोमिनहरूमा १४ जना शहीद भएका थिए।

कैनुकाअको युद्ध

प्रवास (हिजरत)को तेश्रो वर्ष बनू कैनुकाअले सन्धि सम्झौता रद्द गरीदिए,तब नबीﷺले १५ राति सम्म उनीहरूको घेराबन्दी गरे,फेरि उनीहरू नबीﷺको आज्ञापालन को लागि तयार भए तब नबीﷺले उनीहरूलाई छाडिदिए,त्यो बेला उनीहरूको संख्या ७० थियो।

उहुदको युद्ध

उहुदको युद्ध शव्वाल महिनामा भयो,जुन कुरैशका मानिसहरू बद्रमा मारिएका थिए उनीहरूको बदला लिने उद्देश्यले लगभग ३००० जना मान्छेहरूआए र जब मदीना पुगे तब नबीﷺले लगभग ७०० जनालाई लिएर उहुद तिर निस्के तथा मुनाफिकहरु(कुफ्रलाई लुकाउने र इस्लामलाई देखाउने मानिसहरू) उहाँको साथ छाडेर निस्के।

दिनको सुरुवातमा मुसलमानहरूको आक्रमणको अवस्था बलियो थियो, फेरि अल्लाहले मुसलमानहरूको परीक्षा लियो र अब उनीहरू माथि बहुदेववादीहरुको आक्रमण तेज भयो यहाँ सम्म कि उनीहरू नबीﷺसम्म पुगे र उहाँलाई घाइते गरे र आहत पुर्याए तथा अगाडिका दुई दाँतहरु तोडिए,त्यो दिन नबीﷺको साथमा फरिश्ताहरू युद्ध गरे,सहाबा रजियल्लाहो अन्हुम मध्ये ७० जना शहीद भए जसमा हमज़ा पुत्र अब्दुल मुत्तलिब,मुसअब पुत्र उमैर,अनस पुत्र नज़्र तथा फरिश्ताहरु द्वारा स्नानित हनज़ला रजियल्लाहो अन्हुम आदि थिए।

त्यो दिन तल्हा पुत्र उबैदुल्लाहको अति राम्रो परीक्षा भयो, यहाँ सम्म कि नबीﷺले भन्नुभयो कि:” तल्हाले आज अनिवार्य गरी हाले”,नबीﷺतथा मुसलमानहरू पहाडको निकट आए,तथा अल्लाहले सबैलाई बहुदेववादीहरु सित संरक्षण प्रदान गर्यो।

उहुदको दिन परीक्षा एवम् जाँचको दिन थियो, अल्लाहले त्यो दिन मोमिनहरूको परीक्षा लियो,तथा मुनाफिकहरु खुलेर सामुत्रे आए,तथा जसलाई अल्लाहले चाह्यो त्यसलाई शहादतले सम्मानित गर्यो, युद्ध पछि नबीﷺलाई कुरैशको फेरि आगमनको सूचना प्राप्त भयो ताकि मुसलमानहरूको जरा नाश गर्न सकून्,नबीﷺ घाइते भए पनि मोमिनहरुको संग उनीहरूको मुकाबला गर्न हेतु निस्के,जब हमरा -उल-

असद नामक स्थानमा पुगे, कुरैशलाई यसको सूचना प्राप्त भयो, त्यसपछि उनीहरू पछि हटे र मक्का फर्के।

हिजरी सम्वत्को चौथो वर्ष (चार हिजरी)

हिजरतको चौथो वर्ष मऊना भन्ने इनारको घटना भयो, त्यसमा ७० हाफिज़ सहाबाहरूको निर्मम हत्या गरियो र यसै वर्ष नबी ﷺले बनू नज़ीरको घेराबन्दी गरे यहाँ सम्म कि उनीहरूको मनमा डर बसी हाल्यो र नबी ﷺले उनीहरूलाई मदीनाबाट निस्कासित गरीदिए, र उनीहरूको सम्बन्धमा सूरह हश्र अवतरित भयो।

मुरैसीआ(बनू मुस्तलिक)को युद्ध

प्रवासको पांचौं वर्ष नबी ﷺबनू मुस्तलिक सित युद्ध गर्नको लागि निस्के र विजयी भएर फर्के, र बाटोमा तयम्मुम (माटोबाट पवित्रता प्राप्त गर्ने कार्य) को अनुमति प्राप्त भयो, र यसै मार्गमा लाँछन (इप्क)को घटना घट्यो, जहाँ मुनाफिकहरूले मोमिनहरूको पवित्र आमा आईशा रज़ियल्लाहो अन्हा माथि लाँछन लगाएका थिए, र यो मामिला उहाँको लागि र नबी ﷺको लागि निकै कठिन थियो यहाँ सम्म कि अल्लाहले सूरह नूरमा उहाँको सतीत्व उजागर गर्यो र लाँछन लगाउने सबै जनालाई कोड़ा लगाइयो।

अहज़ाबको युद्ध (गज़वा-ए-अहज़ाब)

प्रवासको छैटौं वर्ष शव्वाल महिनामा खन्दकको युद्ध (अहज़ाब) भयो, जब यहूदीहरू कुरैश तथा जो संग सन्धि थियो सबैजना मिलेर नबी ﷺतथा उहाँको साथीहरूको हत्या गर्ने योजना बनाए, यस प्रकार कुरैश, बनू सुलैम, बनू असद, फज़ारह तथा अशजअ आदि मिलेर १००००को संख्यामा मदीना आए, सलमान फारसी रजियल्लाहो अन्होले नबी ﷺलाई खाई(खन्दक)खन्ने सुझाव दिए ताकि लशकरहरूबाट उनीहरूको सुरक्षा होस्, अतः नबी ﷺ३०००को संख्यामा बाहिर निस्के, र सलअ नामक पहाड आफ्नो पछाडि र खाइलाई आफ्नो अगाडि राखे, तथा मैत्री सन्धि गरेको बनू कुरैज़ाको तर्फबाट निश्चिन्त थिए तर उनीहरूले सन्धि भंग गरीदिए, तथा उहाँको विरोधीहरू सित मिलिए, तब नबी ﷺले युद्धको लागि आएका सेना तथा बनू कुरैज़ा तर्फ नुएम पुत्र मसऊद रजियल्लाहो अन्होलाई पठाए, उहाँले युक्ति लगाएर दुबैलाई अलग अलग गरीदिए, फेरि अल्लाहले उस अहज़ाब(सेना, लशकर) माथि वायुको एक सेना पठायो जसले उनीहरूको पाल उखाल्यो तथा

भाँडाकुँडा पल्टाइदियो, हावाले उनीहरूलाई हल्लायो, र उनीहरूको मनमा आतंक बसी हाल्यो तथा उनीहरू पछि हट्न बाध्य भए, यस प्रकार उनीहरूको धूर्तता उनीहरूको काम आएन र उनीहरू फर्के।

नबीﷺबनू कुरैजाको नजिक गए र उनीहरूको बारेमा निर्णय लिने अधिकार साद पुत्र मुआज़ रज़ियल्लाहो अन्होलाई दिए, र यसै युद्धको सम्बन्धमा सूरह अहज़ाब अवतरित भयो।

हुदैबियाको मैत्री (सुलह)

छैटौं वर्ष नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम १४०० सहाबाहरूको संग उमराको उद्देश्यले निस्के, जब उनी हुदैबिया नामक स्थानमा पुगे, तब कुरैशले उनीहरूलाई मक्कामा प्रवेश गर्नबाट रोकिदिए, र यस कुरामा मैत्री गरे कि एक अर्का सित १० वर्ष सम्म लडाई गर्दैनन्, र यो मैत्री मोमिनहरूको लागि एक प्रकारको विजय प्राप्त गर्नु सरह थियो, जसरी अल्लाहले भन्नुभयो: निस्सन्देह हामीले तिमीलाई स्पष्ट विजय प्रदान गरेका छौं। (सुरह फतह:०९)

यस मैत्रीमा एक कुरा यो थियो कि आउँदो वर्ष कुरैश मुसलमानहरूलाई मक्का आउनाको लागि अनुमति दिनेछन, उमर-ए-कज़ा (यस वर्ष छुटेको उमरा) प्रवासको सातौं वर्षमा जिल कादा महिनामा सम्पन्न भयो।

खैबरको युद्ध (गज़वा-ए-खैबर)

हुदैबियाबाट फर्के पछि २० दिन पश्चात मदीनाको उत्तर तर्फ खैबरको लागि नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम निस्के, त्यहाँ यहूदीहरूको लगभग २० दिन घेराबन्दी गरे, यसमा मुसलमानहरूलाई धेरै कष्टहरूको सामना गरे, जब यहूदीहरूलाई आफ्नो नाशको विश्वास भई सक्यो, तब उनीहरूले नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम सित मैत्री गर्न चाहे, नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले उनीहरूको प्राणको रक्षाको ग्यारेन्टी दिएर यो शर्तमा जाने अनुमति दिए कि तिमीहरू आफुले लगाएको कपडा मात्र लिएर जानेछौं अरु कुनै वस्तु लिएर जाने मिल्दैन, फेरि नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले उनीहरूको भूमिलाई त्यसमा पैदा हुने वस्तुको आधा भाग लिने शर्तमा प्रयोग गर्ने उनीहरूलाई अनुमति दिए।

जाफरको आगमन

जब नबी ﷺ खैबरमा थिए, हजरत अबु हुरैरा रजियल्लाहो अन्हो मुसलमान भएर मदीना आए र यसै बीच नबीको चाचाको छोरा जाफर पुत्र अब्दुल मुत्तलिब रजियल्लाहो अन्हो र जुन मानिसहरू हबशामा बसेका थिए उनीहरूको साथ आई हाले र खैबरमा नबीﷺसित उनीहरूको भेट भयो, र उनीहरूको संग अशअरी कुलको अबू मूसा अशअरी र उहाँको साथीहरू आए।

मूअताको युद्ध

हिजरतको आठौं वर्षमा मूअताको युद्ध (गज़वा-ए-मूअता) भयो, र यस युद्धको कारण यो थियो कि शुरहबील पुत्र अम्र ग़स्सानीले रोमको राजा तिर पठाइएका नबीﷺको दूतको हत्या गरेको थियो, तब नबीﷺले ज़ैद पुत्र हारिसा रजियल्लाहो अन्होको प्रतिनिधित्वमा ३००० सहाबाहरूलाई पठाए र भने: यदि ज़ैद शहीद भई हाले तब जाफर कमाण्डर हुनेछन्, यदि जाफर पनि शहीद भई हाले तब अब्दुल्लाह पुत्र रवाहा कमाण्डर हुनेछन्। र उता बाट हिरकल र त्यसका संधि-मित्र अरबहरू दुई लाखको हाराहारीमा निस्के तथा मुअता नामक स्थानमा दुबै समूहको भेट भयो, नबीﷺद्वारा चयनित सबै कमाण्डरहरू शहीद भई हाले तब खालिद पुत्र वलीद रजियल्लाहो अन्होले झण्डा आफ्नो हातमा लिए र अति राम्रो तरिकाले सेनाको नेतृत्व गरे र मुसलमानहरूलाई लिएर त्यहाँ बाट फर्के र यस प्रकार अल्लाहले उनीहरूलाई शत्रुहरू बाट बचायो।

मक्काको महा विजय

यसै वर्ष कुरैशको सन्धि- मित्र कबीला बनू बक्रले नबीﷺको संधि-मित्र कबीला बनू खुज़ाआ माथि आक्रमण गर्यो र कुरैशले गुप्त रूपमा उनीहरूको सहयोग गर्यो, जब नबीﷺको यसको सूचना प्राप्त भयो तब उहाँले मक्काको विजयको निश्चय गरे, अबु सुफियान रजियल्लाहो अन्होले मदीना आएर यस विषयमा नबीﷺसित कुरा गर्न चाहे परन्तु उहाँले केही पनि सुन्नू भएन, तब उनले अबु बक्र सिद्दीक, उमर फारूक र अली रजियल्लाहो अन्हुम सित भने कि तपाईंहरू यस सम्बन्धमा नबीﷺसित कुरा गर्नुहोस्, परन्तु सबै जनाले उहाँको प्रस्ताव अस्वीकार गरीदिए, र नबीﷺले अल्लाह सित दुआ गरे कि अल्लाहले कुरैश सित यो कुरालाई गोप्य राखोस् र उनीहरूलाई नबीﷺको आक्रमण बारे थाहा नहोस्, अल्लाहले नबीﷺको दुआलाई स्वीकार गरे तथा नबी ﷺदस हजारको संख्यामा निस्के यहाँ सम्म कि उनी मक्कामा प्रवेश गरी हाले। मक्काको विजय भन्दा अघि नबीﷺको काका अब्बास पुत्र अब्दुल मुत्तलिब पनि इस्लाम स्वीकार गरे।

नबीﷺमक्का विजयको बेला जुन कुराहरु भनेका थिए त्यसमा यो कथन पनि थियो:जो अबु सुफियानको घरमा प्रवेश गर्यो त्यो सुरक्षित छ,जो मस्जिदमा प्रवेश गर्यो त्यो सुरक्षित छ,जो आफ्नो घरको ढोका बन्द गर्यो त्यो पनि सुरक्षित छ।

नबीﷺले त्यसै संग मात्र युद्ध गरे जो युद्धको लागि अगाडि आएका थिए, सिवाय केही जनाको जसले नबीﷺतथा मुसलमानहरुलाई कष्ट दिएका थिए, उहाँले तिनीहरुको प्राणको कुनै मूल्य निर्धारण गर्नुभएन।

जब नबीﷺमक्कामा प्रवेश गरे तब विना एहरामको अवस्थामा काबाको परिक्रमा गर्नुभयो, त्यसपछि उस्मान पुत्र तल्हा रजियल्लाहो अन्होलाई बोलाए,उनी सित काबाको साँचो लिएर त्यस भित्र र त्यसको वरिपरि जुन मूर्तिहरू थिए सबैलाई तोडिदिए, फेरि साँचो उस्मान पुत्र तल्हालाई फिर्ता गरीदिए।

मक्काको विजय पश्चात ठूलो संख्यामा मानिसहरू इस्लाम स्वीकार गरेका थिए बरू पूरै कबीला नै इस्लाम स्वीकारेर नबीﷺको यहाँ आउँदै थिए।

मूर्तिहरूको तोडफोड

जब अल्लाहले नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई मक्का माथि विजय प्रदान गर्यो तब नबीﷺले आफ्नो साथीहरुलाई मक्काको वरिपरि जुन मूर्तिहरू थिए त्यसलाई तोड्नको लागि पठाए,अम्र पुत्र आस रजियल्लाहो अन्होलाई सुवाअ मूर्तिलाई,साद पुत्र जैद रजियल्लाहो अन्होलाई मनात मूर्तिलाई, खालिद पुत्र वलीद रजियल्लाहो अन्होले उज्जा मूर्तिलाई र तुफैल रजियल्लाहो अन्होलाई जुल कफ्फैनलाई र अली रजियल्लाहो अन्होलाई तैय कबीलाको मुर्ति तोड्ने हेतु पठाएका थिए।

हुनैनको युद्ध (राज़वा-ए-हुनैन)

जब बनू हवाज़िनले मक्काको विजयको बारेमा हुने तब एक रक्षक दल साथमा लिई नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको तर्फ हिँडे,र आफ्नो धन, बच्चाहरु र महिलाहरुलाई साथमा लिएर आए,नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम उनीहरूको तर्फ १२००० सहाबाहरूलाई लिएर निस्के,त्यो दिन मुसलमानहरू आफ्नो संख्या हेरेर आत्ममुग्ध भई हाले, यहाँ सम्म कि जब उनीहरु हुनैन नामक उपत्यकामा पुगे तब हवाज़िनले मिलेर एक मानिसको आक्रमणको सरह उनीहरू माथि आक्रमण गरे, यहाँ सम्म कि सहाबाहरू डरले गर्दा नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको बारेमा असावधान भई हाले र उहाँको संग केहि प्रवासीहरु र घर परिवारका सदस्य मात्र बाकी रहे, फेरि अल्लाहले मुसलमानहरूलाई हौसला प्रदान गर्यो र उनीहरू फर्केर नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको नजिक आए र उहाँ सित मिलेर

युद्ध गरे , यहाँ सम्म कि अल्लाहले उनीहरूलाई शत्रुहरू माथि विजय प्रदान गर्यो, र हवाजिनका मानिसहरू भागेर ताइफ गए।

फेरि हवाजिनका १४जना मुसलमान भएर नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको यहाँ आए र आफ्नो दासीहरूलाई स्वतन्त्र गरी उनीहरू माथि कृपा गर्न नबी सित निवेदन गरे तब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले त्यस्तै गरे , उहाँलाई हेरेर सहाबाहरू पनि उस्तै गर्न थाले।

ताइफको युद्ध(राजवा-ए-ताइफ)

जब नबी ﷺ हवाजिनबाट खाली भए तब ताइफको युद्धको इरादा गरे, अतः नबी ﷺ त्यहाँ गए र त्यहाँको किला(दुर्ग)को आठ दिनसम्म घेराबन्दी गरे, फेरि नबी ﷺ विना युद्ध गरे फर्के।

तबूकको युद्ध (गज़वा-ए-तबूक)

प्रवासको नवौं वर्ष तबूकको युद्ध (संकट अथवा निर्धनताको युद्ध) भयो, त्यो समय अत्यन्त गर्मी, फलफूल पाक्ने र छायाँमा बस्ने समय थियो, यस्तो समयमा युद्धको लागि जाने धेरै कठिन थियो, जब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले त्यसको लागि निस्कने इरादा गरे तब सहाबाहरूलाई खर्च गर्नको निम्ति जोर दिए, उस्मान रजियल्लाहो अन्होले १०० ऊँट र त्यसको सामान(टाट, दरी तथा काठ व हौदा), त्यसको साथमा १००० दिनार पनि दिए, तब नबी ﷺ ले भन्नुभयो किः “आज पछि उस्मान रजियल्लाहो अन्हो जे पनि गरून् कुनै पनि वस्तु उहाँलाई हानि पुर्याउँदैन”। तथा अरु सहाबाहरूपनि आफ्नो सामर्थ्यको हिसाबले अल्लाहको बाटोमा खर्च गरे।

आम मुनाफिकहरू यसबाट पछि रहे, र नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम द्वारा चयनित सहाबाहरूमा काब पुत्र मालिक, हिलाल पुत्र उमय्या र मुरारा पुत्र रबीअ रजियल्लाहो अन्हुम विना कुनै विवशताको पछि रहेका थिए, नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम जब मदीना आए तब उनीहरूले उहाँ सित क्षमायाचना गरे, उनीहरूको बारेमा सूरह तौबाको यो आयत अवतरण भयोः (अनि त्यो तीन जना जुन पिछडिएका थिए) तौबाः ११८, अल्लाहले जब उनीहरूको सत्यता हेर्यो तब उनीहरूको प्रायश्चित्त स्वीकार गर्यो, र यस सूरहमा मुनाफिकहरूको निन्दा गरिएको छ र यसैको चर्चामा यस सूरहको अन्त भएको छ, यस सूरहको नाम फाजिहा (निन्दक) राखिएको छ किनभने त्यसमा उनीहरूको निन्दा गरिएको छ।

यस युद्धमा नबी मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले ऐलाका निवासी सित लगान(जमीनको पोत) माथि सन्धि गरे र यसै प्रकार जरबा र अज़रह निवासीहरू सित सन्धि गरे, र उनीहरूलाई आदेश पत्र लेखेर

दिए,र यसै प्रकार अकीदर दौमाको राजा सित लगान(जमीनको पोत) माथि सन्धि सम्झौता गरे,नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम दस राति भन्दा बढी तबूकमा बसेका थिए र त्यस पछि फर्केर विना युद्ध गरी मदीना आए।

जब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम मदीना आए तब अल्लाहले मस्जिद -ए- जिरार(हानि पुर्याउने अथवा दुख दिने मस्जिद)लाई ध्वस्त पार्न आदेश दिए, जसलाई मुनाफिकहरुले बनाएका थिए, तिनीहरु त्यो मस्जिद जुन कामको लागि बनाएका थिए अल्लाहले यस आयतमा वर्णन गरेको छ: केही यस्ता व्यक्तिहरु पनि छन जसले हानि पुर्याउने, इन्कार गर्ने, आस्थावानहरु बीच मतभेद उत्पन्न गर्ने र यस अघि अल्लाह र त्यसका रसूल विरुद्ध युद्ध गरीसकेका मानिसहरुको लागि घात स्थल उपलब्ध गराउने उद्देश्यले एउटा मस्जिद निर्माण गरे)। सूरह तौबा:१०७

अतः नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले त्यसलाई ध्वस्त पारे, र यो अन्तिम युद्ध (गज़वा) थियो जसमा नबीﷺ स्वयं सम्मिलित भएका थिए।

प्रतिनिधि मण्डलहरू

तबूकको युद्ध पछि सक्रीफ कबीला(कुल)ले इस्लाम स्वीकार गरे र यो प्रवासको नवौं वर्ष प्रतिनिधि मण्डलहरूको साल भनियो,कबीलाका मानिसहरू समुहको रूपमा नबीﷺ को यहाँ इस्लाम स्वीकार गर्थे,यसैमा बनू तमीमको प्रतिनिधि मण्डल(वफद) थियो जसको सरदार उतारिद पुत्र हाजिब तमीमी थिए,बनू तइको प्रतिनिधि मण्डल र त्यसको सरदार जैद अलखैल थिए, अब्दुल कैशको प्रतिनिधि मण्डल र त्यसको सरदार जारूद अलअब्दी,अबु हनीफाको प्रतिनिधि मण्डल जसमा मुसैलमा कज़्जाब पनि थियो जसले पछि गएर नबी हुने दावी गरेका थिए।

अबु बक्र सिद्दीकको हज्ज

प्रवास (हिजरत)को नवौं वर्ष नबीﷺ ले अबु बक्र सिद्दीक रजियल्लाहो अन्होलाई सरदार बनाएर हज्ज गर्नको लागि पठाए,तब उहाँले सबैलाई हज्ज गरेर देखाए,र अली रजियल्लाहो अन्होलाई पठाए ,उनी सूरह तौबाको प्रारम्भिक आयतहरु पढ्दै थिए,र बहुदेववादीहरुलाई उनीहरूको सन्धि फिर्ता गरीरहेका थिए,र मानिसहरुमा यस कुराको घोषणा गरे कि यस वर्ष पछि कुनै बहुदेववादी र नांगो मानिस काबाको परिक्रमा गर्न पाउदैन,जसरी अंधकार (जाहिलीयत)को युगमा गरीरहेका थिए

अन्तिम हज्ज(हज्जतुल विदाअ)

दस हिजरी सम्वत् मा नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले अंतिम हज्ज गरे, र उहाँको संग विभिन्न कबीला तथा नगरहरुका मानिस निस्के यहाँ सम्म कि उनीहरुको संख्या एक लाख पुगी सक्यो तब नबीﷺले उनीहरुलाई हज्जको रीतिहरु(मनासिक) सिकाए, अरफाको दिन भाषण दिनुभयो र अल्लाहको यस भनाईको तिलावत गर्नु भयो: “आजको दिन मैले तिमीहरुको दीन(जीवन पद्धति)लाई तिमीहरुको निम्ति पूर्ण गरेको छु र तिमीहरुप्रति आफ्नो अनुग्रह पूरा गरेको छु अनि तिमीहरुको लागि दीन स्वरूप इस्लाम रोजेको छु”। माइदा:०३

उनीहरुलाई यो सुचना दिनु भयो कि इस्लाम पूर्ण भई सक्यो, र कुरआन र हदीसलाई दृढता साथ समाले वसीयत गर्नु भयो, एक अर्काको प्राण, धन र सम्मान सित खिलवाड़लाई हरामको घोषणा गर्नु भयो, मानौं यो नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलको तर्फबाट अंतिम वा विदाईको भाषण थियो।

ओसामाको सेनापतिमा नियुक्ति

सन् ११ हिजरी सम्वत् सफरको महिनामा नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले रोम वासीहरु सित युद्ध गर्नको लागि सेना तयार गर्नुभयो र त्यसको सेनापति ओसामा पुत्र जैद रजियल्लाहो अन्हुमालाई नियुक्त गरे, अतः जब उनी निस्के र जुर्फ नामक स्थानमा क्याम्प लगाए कि यसै बीच नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम विरामी भएको सुचना उहाँलाई प्राप्त भयो।

नबीﷺको युद्धहरु(गज़वात)को सारांश

नबीﷺको युद्धहरु, सरीय्या तथा बुऊस(फौजी टुकडीहरु)को संक्षिप्त विवरण

नबीﷺका सबै युद्ध, सरीय्या एवम् बुऊस यो सबै प्रवास पछि दस वर्षको अन्तरालमा भयो। जहाँ सम्म उहाँको सरीय्या र बुऊसको कुरा छ यिनको संख्या लगभग ६० छ र गज़वाको संख्या २७ छ, जसमा नबीﷺले ९ गज़वामा (युद्ध) आफैं लडेका थिए, त्यो हुन्:- बद्र, उहुद, खन्दक, कुरैज़ा, मुसतलिक, खैबर, फतह मक्का, हुनैन र ताइफ, र यसमा कुनै कुनै युद्धको सम्बन्धमा कुरआनमा केही आयतहरू तथा सूरहहरु अवतरित भए।

ती युद्धहरुको सम्बन्धमा जसको बारेमा कुरआनमा केही आयत र सूरहहरु अवतरित भए:

गजवा -ए-बद्र :- यसको सम्बन्धमा सूरह अन्फाल अवतरित भयो, र यसलाई सूरह बद्र पनि भनिन्छ।

गज़वा-ए-उहुद :- यसको सम्बन्धमा सूरह आले इमरानको अंतिम भाग अवतरित भयो, अल्लाहको यो भनाई देखिः(जब तिमी विहानै आफ्नो घरबाट निस्केर आस्थावानहरुलाई युद्धको मोर्चामा तैनाथ गर्दै थिए) आले इमरान- १२१ देखि अंत भन्दा अघि सम्म।

गज़वा-ए-खन्दक, बनू कुरैजा तथा खैबर:- यी सबैको सम्बन्धमा सूरह अहज़ाबका केही भागहरू अवतरित भए।

गज़वा-ए-बनू नज़ीर:- यस विषयमा पूरा सूरह हश्रको अवतरण भयो।

गज़वा-ए- हुदैबिया व खैबर :- यस विषयमा सूरह फत्ह अवतरित भयो र यसमा विजय तिर इसारा गरिएको छ र सूरह नस्रमा स्पष्ट रूपमा यस विजयको वर्णन गरिएको छ।

गज़वा-ए-तबूक:- यस सम्बन्धमा सूरह तौबाको केही आयतहरू अवतरित भए।

नबीﷺ एक युद्धमा घाइते भए त्यसको नाम गज़वा-ए-उहुद हो, र उहाँको संग फरिश्ताहरू बद्र, उहुद तथा हुनैनमा युद्ध लडे, र खन्दकको दिन फरिश्ताहरू अवतरित भए तब बहुदेववादीहरु हल्लाइए र उनीहरुको पराजय भयो, र यस युद्धमा नबीﷺले बहुदेववादीहरुको मुख माथि सानो सानो ढुंगा प्रहार गरे, तब उनीहरु भागे, दुई युद्धमा नबीﷺले विजय प्राप्त गरेः बद्र र हुनैनमा, र एक युद्ध ताइफमा मिनजनीक़ (तोपको समान एक यंत्र जसबाट ढुंगाको बर्षा गरिन्थ्यो)को प्रयोग गरे, र खाइ (खन्दक) द्वारा एक युद्धमा बचाव गरे जो कि अहज़ाब हो, जसको विचार सलमान फारसी रजियल्लाहो अन्होले दिएका थिए।

नबी मुहम्मद ﷺको रोग र मृत्यु

फेरि अल्लाहले नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई संसार, तथा अल्लाह सित भेट गर्ने र स्वर्ग बीच एकलाई चयन गर्ने अधिकार दियो तब नबीﷺले अल्लाह सित भेट तथा स्वर्गलाई चयन गरे, अतः नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम अधिक विरामी भए, तब उहाँले आफ्नो पत्नीहरू सित परिचर्याको निम्ति आईशा रज़ियल्लाहो अन्हाको घरमा बस्ने अनुमति लिन चाहे, जसलाई सबैजनाले सहर्ष स्वीकार गरिन्, जब उनी भित्र मस्जिदमा गएर नमाज़ पढ्ने शक्ति रहेन तब अबू बक्र सिद्दीक़ रजियल्लाहो अन्होलाई नमाज पढाउने आदेश दिनुभयो, जो यस कुराको तर्फ इसारा थियो कि उहाँ पछि अबु बक्र सिद्दीक़ रजियल्लाहो अन्हो खलीफा हुनेछन्।

सन ११ हिजरी १२ रबीउल अव्वल सोमवारको दिन नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम मानिसहरू तिर निस्के त्यो बेला सबै फज़्रको नमाज पढ्दै थिए तब उहाँले पर्दा उठाउनु भयो ढोका खोल्नु भयो यहाँ सम्म

कि उनीहरू नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई हेर्न थाले,तब नबीﷺले उनीहरूलाई इसारा गरे कि नमाज़ पूरा गरून् र नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमले उहाँलाई हेरेर मुस्काए,जब सूर्योदयको समय भयो तब नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमको देहान्त भयो, उहाँको मृत्यु सबैभन्दा ठूलो विपदा थियो जुन मुसलमानहरू माथि पर्यो,उहाँको मृत्युले गर्दा मुसलमानहरू अत्यन्त दुःखी भए।

फेरि मानिसहरू अबू बक्र सिद्दीक रजियल्लाहो अन्हो को नजिक एकत्रित भए,र उहाँको लागि खिलाफतको बैअत गरे, किनभने उहाँको सर्वप्रथम इस्लाम स्वीकार गर्नु,र नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लम पछि यस उम्मत माथि सर्वाधिक उपकार गर्नु सर्विदित थियो,त्यसले गर्दा कोही पनि उहाँको बैअत सित पछि रहेनन्।

त्यस पछि नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई स्नान गराइयो,तीन सेतो लुगामा कफन दिईयो,र जुन स्थानमा उहाँको देहान्त भएको थियो जुन आईशा रजियल्लाहो अन्हाको कोठा थियो त्यही स्थानमा अन्त्येष्टि गरियो, र यो अल्लाहको नबीहरूको विषयमा सुन्नत हो, तिनीहरूको जहाँ देहान्त हुन्छ त्यहीं दफन हुन्छन्,र उहाँको जनाजाको मानिसहरू र जिन्नहरूले पनि पढे, उहाँ माथि अल्लाहको दरूद व सलाम होस्,हामी यस कुराको गवाही दिन्छौं कि उहाँले अमानत अदा गर्नुभयो,उम्मतलाई उपदेश दिनुभयो, अल्लाहको बाटोमा जिहादको हक अदा गर्नुभयो, अल्लाह एक नबीलाई उसको उम्मतको तर्फबाट जो बदला दिन सक्छ ,त्यो भन्दा उत्कृष्ट बदला नबी सल्लल्लाहो अलैहि व सल्लमलाई प्रदान गरोस्, सबै प्रकारको प्रशंसा अल्लहको लागि छ।

समाप्ति

नबी मुहम्मद ﷺको कवि हस्सान पुत्र साबित रज़ियल्लाहो अन्हो ले भन्नुभयोः

हे मेरो ईश्वर! तिमी हामी सबैलाई हाम्रो नबीको साथमा स्वर्गमा यस प्रकार एकत्र गर्नुहोस् कि ईर्ष्यालु
आंखाहरु त्यसबाट टाढा रहून्,

फिरदोसको स्वर्गमा र यसलाई हाम्रो भागमा लेखी देऊ,हे तेज,प्रताप व जलाल, सर्वोच्च र सरदारी गरिने
वाला,

अल्लाह तथा त्यसको अर्शको वरिपरि जुन छन्,तथा पवित्र आत्मा सबै मुबारक अहमद माथि दरूद
पठाँउदै छन।

तृतीय परीक्षा

प्रश्न संख्या:-१ सही कथनको अगाडि सही र गलतको अगाडि गलतको चिन्ह लगाउनुहोस्।

- १-नबीﷺले बाख्रा चराए,त्यो उहाँको धैर्य ,निर्धनहरु प्रति दया र उनीहरूको हेरचाहको कारण थियो।
- २-जब उहाँको उमेर ४०वर्ष पूरा भयो तब उहाँ माथि नबूवतको किरण चम्क्यो, अल्लाहले शुक्रबारको दिन उहाँलाई नबूवतबाट सम्मानित गर्यो।
- ३-नबीﷺको प्रति कुरैशको अत्याचार अत्यधिक बढ्यो, यहाँ सम्म कि उहाँलाई तीन वर्षको लागि अबु तालिब उपत्यकामा कैद गरेका थिए,जब नबीﷺउपत्यकाबाट बाहिर निस्के तब उहाँको उमेर ४९ वर्ष पुगेको थियो।

प्रश्न संख्या:-२ सही कथन छनोट गर्नुहोस्।

- नबी ﷺमक्कामा जन्मेका थिए:- (१) हात्तीको साल (२) प्रवासको ५३वर्ष अघि (३) सबै
- उहाँ प्रकाशनाको प्रारम्भिक समय:- (१) एकान्तप्रिय थिए (२) साचो सपना (३) सबै
- प्रकाशनाका श्रेणीहरूको संख्या:- (१) पाँच (२) सात (३) तीन
- उहाँको दावतको श्रेणी संख्या:- (१) दुई (२) तीन (३) पाँच
- फेरि उहाँलाई सशरीर व प्राण मस्जिद-ए-अक्शा (बैतुल मोकद्दस)लगियो, त्यहाँबाट सातौं आकाश भन्दा माथि.....अल्लाहको यहाँ लगियो, जहाँ अल्लाहले उहाँ सित वार्तालाप गर्यो र उहाँ माथि नमाज़ अनिवार्य गर्यो:-(१) सशरीर (२) सप्राण (३) सशरीर र प्राण
- इस्लामको पहिलो मस्जिद:- (१) हराम (२) नबवी (३)अक़सा (४)कुबा
- किब्ला परिवर्तन भएको थियो:- (१) हिजरत भन्दा अघि मक्कामा (२) हिजरतको दोश्रो वर्ष (३) हिजरतको तेश्रो वर्ष
- बद्रको युद्ध रमजान सन:- (१) दुई हिजरीमा भएको थियो (२) तीन हिजरीमा भएको थियो

प्रश्न संख्या:-३ सही कथन सित मिलाऊ।

सर्वप्रथम जो रसूल माथि इमान ल्याए:- अली पुत्र अबु तालिब, बिलाल पुत्र रबाह, जैद पुत्र हारिसा, अबु बक्र,

पुरुषहरूमा:- [] [] [] []

बच्चाहरूमा:- [] [] [] []

स्वतन्त्र दासहरूमा:- [] [] [] []

दासहरूमा:- [] [] [] []

प्रश्न संख्या:४

नबीको लालनपालन:- अबू तालिब, अब्दुल मुत्तलिब, लगभग आठ वर्ष, अब्दुल्लाहको मृत्यु भयो, सात वर्ष

• माता पछि उहाँको बाजे..... [] [] [] [] []

ले पालनपोषण गरे।

• तब उहाँको मृत्यु भयो र [] [] [] [] []

नबी को उमेर थियो।

• त्यसपछि उहाँको काकाले [] [] [] [] []

पालनपोषण गरे।

• तथा नबी गर्भमा थिए। [] [] [] [] []

• नबीको आमाको मृत्यु भयो,

र त्यो बेला उहाँको उमेर..... [] [] [] [] []

प्रश्न संख्या:-५

उहाँको गजवाहरु र उहाँ द्वारा पठाएको

सेना टुकडीहरु (बुऊस)को बारेमा:- दस साल, साठि, सत्ताइस, त्यसमध्ये नौ वटामा , एक गजवा(युद्धमा) मात्र

•नबीको सबै युद्ध र बुऊस प्रवास [] [] [] [] []

पछि मात्र.....मा भए:-

• उहाँको सरीय्या र बुऊसको संख्या छ:- [] [] [] [] []

• समस्त गजवाहरुको संख्या:- [] [] [] [] []

• नबीले युद्ध लडे:- [] [] [] [] []

• नबी घाइते भए: [] [] [] [] []

हैसम क्षबन मुहम्मद सरहान
पूवव शिक्षिक अल-ह रम शिक्षण संस्थान, मस्जिद -ए- नबवी

ईशदूत मुहम्मद सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लमको उपयोगी एवं संक्षिप्त जीवनी र तिनका गुणहरू: डा. हैसम सरहान द्वारा
नेपाली भाषामा लिखित एक पुस्तक हो। त्यो पुस्तक सजिलो शब्दहरूमा निहित छ, यसबाट ईशदूतको
इच्छा, जीवनी र उनको उपहार, र सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण आचरण, नैतिक
विवरण, र उनकी पत्नीहरूको सम्बन्ध बारे थाहा पाउन सकिन्छ।